

Rakkauspetosten tunnistaminen ja ennalta estäminen

Alexi Tolonen

11/2021

TIIVISTELMÄ

Alexi Tolonen: Rakkauspetosten tunnistaminen ja ennalta estäminen

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Ossi Kaario, Kari Koppanen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan rakkauspetoksia ilmiönä ja yhtenä rikollisuuden muotona. Tutkimus on toteutettu kirjallisuuskatsauksena, jossa kerätään yhteen aiheesta olemassa olevaa materiaalia sitä analysoimalla. Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esiin yleistä informaatiota rakkauspetoksista, jotta niitä voitaisiin paremmin tunnistaa ja ennalta estää.

Työssä käydään läpi tyypillisen rakkauspetoksen eteneminen vaihe vaiheelta. Tutkimuksessa käsitellään myös rakkauspetosten ominaispiirteitä ja sitä, miten niitä voi tunnistaa. Rakkauspetoksia tarkastellaan myös lainsäädännön avulla ja katsotaan, miten ne on kriminalisoitu Suomen rikoslaisissa. Viimeisenä opinnäytetyössä käsitellään konkreettisia toimintaohjeita, jotta uhri ja hänen läheisensä osaavat toimia oikein epäillessään rakkauspetosta. Toimintaohjeet ovat hyödyllisiä myös kaikille muille, jotka mahdollisesti kohtaavat rakkauspetoksia työssä tai vapaa-ajalla, tai niille, jotka muuten haluavat lisätä tietoisuuttaan rakkauspetoksista.

Opinnäytetyön tutkimuksessa kävi ilmi, että rakkauspetokset ovat hyvin pitkäkestoisia ja laaja-alaisia. Rakkauspetokset ovat myös vaikeasti tunnistettavissa, ja varsinkaan uhrit eivät aina havaitse joutuneensa rikoksen uhriksi. Rikollisten saama rikoshyöty suomalaisilta uhreilta on rakkauspetoksissa jopa miljoonia euroja vuodessa, joten kokonaisuudessa ilmiö on suuri. Tutkimuksessa selvisi myös, että rakkauspetokset noudattavat yleensä tietynlaista kaavaa ja niissä toistuvat samat ominaispiirteet.

Sivumäärä: 29

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 11/2021

Avainsanat: Petos, Huijaus, Rakkaus, Ennaltaehkäisevä työ

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	3
2.1 Tutkimusmenetelmä	3
2.2 Opinnäytetyön tutkimuskysymykset	3
3 TEORIAPOHJA	4
3.1 Rakkauspetos käsitteenä.....	4
3.2 Tyypillisen rakkauspetoksen eteneminen	4
3.3 Erilaiset rakkauspetokset.....	6
3.4 Rakkauspetosten ominaispiirteet	10
3.5 Tilastot.....	12
4 LAINSÄÄDÄNTÖ	14
4.1 Petosrikokset.....	14
4.2 Muut rikokset	16
5 KONKREETTISET TOIMINTAOHJEET	18
5.1 Uhrin / asianomistajan toimintaohjeet	18
5.2 Uhrin läheisen toimintaohjeet	23
6 YHTEENVETO	26
LÄHTEET	28

1 JOHDANTO

Historian aikana rikollisuus on muuttanut muotoaan jatkuvasti. Ennen internetin olemassaoloa rikollisuus vaati lähtökohtaisesti ihmisten fyysistä kanssakäymistä. Rikolliset suosivat esimerkiksi pankkiryöstöjä ja muita kivijalkaliikkeiden ryöstöjä. Ajan myötä teknologian kehittyessä tällaisiin ryöstöihin osattiin varautua paremmin ja turvatoimet kehittyivät niin paljon, etteivät pankkiryöstöt enää olleet kannattavia. Tästä johtuen rikollisten on täytynyt kehittyä teknologian rinnalla. Tämä ei tietenkään sulje pois etteikö vanhanaikaista kauppojen ryöstämistä voisi enää harjoittaa, mutta nykyään tällaisella toiminnalla rikastuminen on rikollisille erittäin vaikeaa ja kiinnijäämisen riski on korkea.

Viimeisten vuosien aikana teknologia ja tietoverkko on kehittynyt nopeaa vauhtia, ja kehitys ei ole hidastumassa jatkossakaan. Tietoverkossa tapahtuva rikollisuus on lisääntynyt internetin kehityksen myötä jatkuvasti, ja tarkemmin ottaen juuri petokset ovat nousseet suureen suosioon rikollisten keskuudessa. Tietoverkkorikollisuudessa ei tarvita enää aikaisemmin mainittua fyysistä kanssakäymistä, joten rikolliset voivat tehdä rikoksia jopa yli kansainvälisten rajojen.

Tietoverkossa ja sen avulla tapahtuvia petoksia on monenlaisia. Ehkä yleisempinä ja lukumäärällisesti jopa suosituimpana petoksen muotona ovat niin sanotut kirppisrikokset. Näissä rikoksissa rikollinen myy oikeaa tai olematonta tuotetta esimerkiksi Facebookin kirpputorilla, mutta ostajan siirrettyä rahat rikollisen pankkitilille, rikollinen ei lähetäkään tuotetta hänelle, vaan myy sitä taas uudestaan uusille uhreille. Tällaiset rikokset eivät sinänsä vaadi suurempaa taitoa rikolliselta. Petoksessa ei tarvitse tehdä muuta kuin laittaa kuva esineestä (esimerkiksi muumimuki) myyntiin Facebookin kirpputorille ja antaa sille hinta. Ostajat ottavat itse rikolliseen yhteyttä halutessaan ostaa tuotteen, jolloin rikollinen pyytää maksun ennakoon, eikä ikinä lähetä tuotetta. Näin yksinkertainen nettikirppispetos on jo syntynyt. Uhrin kannalta on positiivista, että rikollinen jää yleensä näistä kiinni.

Vastakohtana tällaisille yksinkertaisille nettipetoksille ovat ammattimaiset ja aikaa vievät petokset, kuten rakkauspetokset. Rakkauspetokset ovat äärimmäisen suunnitelmallisia, tarkkaan mietittyjä ja pitkäkestoisia internetin välityksellä tapahtuvia rikoksia, joissa rikollinen esittäytyy valeprofiilia käyttäen vääränä henkilönä ja saa uhrin kontrolliinsa läheisyyden ja rakkauden avulla. Näiden rikosten takana on jopa kansainvälistä järjestäytyneitä rikollisuutta. Rakkauspetokset ovat omasta ammattimaisesta lähtökohdastani mielenkiintoisia, sillä niissä huijataan tietämätöntä uhria sellaisilla tavoilla, jotka vaikuttavat ulkopuolisen silmään käsittämättömiltä. Rakkauspetoksissa rikolliset leikkivät uhrien tunteilla niin hyvin, että he voivat saada yhdeltä uhrilta kymmenien ja jopa satojen tuhansien eurojen rikoshyötyjä.

Yleisesti ottaen rakkauspetokset ovat tällä hetkellä ajankohtaisia ja niihin kannattaa puuttua, sillä petosten lukumäärä jatkaa kasvamistaan joka vuosi. Rikolliset yrittävät kohdentaa petokset varsinkin yksinäisiin ihmisiin, joilla ei ole suurta tukiverkkoa heidän ympärillään, sillä heidät on helpompi uskotella petokseen mukaan läheisyyden, kiinnostuneisuuden ja rakkauden avulla, sillä heillä ei välttämättä ole läheisiä varoittamassa heitä ulkopuolisen helposti tunnistamasta huijauksesta.

Valitsin rakkauspetokset tämän opinnäytetyön aiheeksi, sillä olin jo aikaisemmin perehtynyt kyseiseen aiheeseen, ja olin kuullut tarinoita erilaisista rakkauspetoksista ja uhrien kohtaloista. Ennalta estävä työ ja varsinkin juuri rikosten ennalta estäminen on erittäin tärkeää. Opinnäytetyön tavoitteena onkin pääasiassa ennalta estävä linja, jotta tietoisuutta rakkauspetoksista saadaan yhdessä kokonaisuudessa mahdollisimman laajasti esiin.

Opinnäytetyö on toteutettu tutkimuksellisenä kirjallisuuskatsauksena. Aluksi käydään läpi rakkauspetosten teoriapohjaa, jossa käsitellään rakkauspetoksen etenemistä ja siihen liittyviä tyypillisiä piirteitä varsinkin esimerkkien avulla. Sen jälkeen siirrytään rakkauspetoksia yhdistävään lainsäädäntöön, jossa käydään tarkemmin läpi Suomen rikoslain pykälä. Viimeisenä opinnäytetyössä käydään läpi konkreettisia toimintaohjeita siihen, miten rakkauspetoksia voi tunnistaa, ja mitä uhrin ja hänen läheisensä tulisi tehdä kohdatessaan rakkauspetos.

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

2.1 Tutkimusmenetelmä

Tämä opinnäytetyö on tutkimuksellinen ja tutkimusmenetelmänä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Kirjallisuuskatsaus on yleisesti tutkimusmenetelmä, jossa tutkittavana aiheena on jo valmiiksi aikaisemmin tehty tutkimus. Kirjallisuuskatsauksessa arvioidaan ja kehitetään valmiiksi saatavilla olevaa teoriaa, mutta rakennetaan samaan aikaan myös omaa teoriaa. Tarkoituksena on myös kasata yhdestä aiheesta yhtenäinen asiakokonaisuus. (Salminen 2011, 1-3.)

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yksi kolmesta kirjallisuuskatsausten tyypistä. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa ei ole tarkkoja sääntöjä. Siinä käytettävä aineisto on erittäin laaja eivätkä metodiset säännöt estä aineiston valintaa tutkimuksessa. Aineiston laajuus ja tietynlainen säännöttömyys ei kuitenkaan estä aiheen kuvaamista laaja-alaisesti. (Salminen 2011, 6.)

Kirjallisuuskatsaus oli paras valinta tämän opinnäytetyön toteutukseen, sillä aineistoa rakkauspetoksiin löytyy paljon ja aineiston laatu on hyvin vaihtelevaa. Rakkauspetoksista ei juurikaan ole tehty pitkiä teoreettisia tutkimuksia ja aineisto on vaihtelevuuden lisäksi erittäin hajanaista. Kirjallisuuskatsaukselle tyypilliseen tapaan rakkauspetoksista löytyvästä irrallisesta aineistosta saa kasattua yhtenäisen asiakokonaisuuden. Aineisto opinnäytetyöhön on kerätty kokonaisuudessaan avoimista lähteistä ja suurimmaksi osaksi sähköisistä lähteistä.

2.2 Opinnäytetyön tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä ovat.

1. Mitä rakkauspetokset ovat?
2. Mitkä ovat rakkauspetoksen tyypilliset piirteet ja miten niitä voi tunnistaa?
3. Mikä saa ihmisen lankeamaan rakkauspetokseen?
4. Miten ihmisen pitäisi toimia epäillessään rakkauspetosta?

Opinnäytetyössä etsitään vastauksia näihin kysymyksiin, ja näiden kysymysten avulla rakkauspetosta tarkastellaan useista erilaisista näkökulmista. Opinnäytetyön tarkoituksena on saada irrallisesta aineistosta yksi yhtenäinen tietopaketti, jonka avulla lisätään ihmisten tietoisuutta rakkauspetoksista. Tällä opinnäytetyöllä haetaan myös ennalta estävyyttä, sillä varsinkin uhrin kannalta on aina parempi, jos mahdollinen rakkauspetos saadaan estettyä jo ennen sen tapahtumista.

3 TEORIAPOHJA

Tässä osiossa käydään yleisesti läpi rakkauspetoksia, sen esiintymisen muotoja ja sitä, miten rakkauspetokset etenevät ja miten uhri saadaan lankeamaan petokseen. Lopuksi käydään läpi vielä rakkauspetoksille ominaisia piirteitä, jotka toistuvat erityyppisissäkin rakkauspetoksissa.

3.1 Rakkauspetos käsitteenä

Rakkauspetoksista käytetään montaa eri nimeä. Suomen kielessä yleisimpiä nimityksiä ovat: rakkauspetos, rakkaushuijaus ja romanssihuijaus. Englannin kielessä vastaavia nimityksiä ovat: romance scam ja romance fraud. Kaikki nämä termit tarkoittavat käytännössä samaa asiaa ja samankaltaisia huijauksia. Tässä opinnäytetyössä käytetään pääasiassa termiä rakkauspetos.

Rakkauspetokset ovat internetissä tai internetin avulla tapahtuva rikollisuuden muoto, jossa rikollinen pääsääntöisesti käyttää valeprofiilia ja sen avulla esittäytyy toisena henkilönä. Rikollinen tutustuu uhriin erinäisten yhteydenottojen kautta ja näin rakentaa luottamusta heidän välilleen ajan kanssa. Rikollinen myös esittää olevansa kiinnostunut uhrista romanttisesti. Jossain vaiheessa rikollinen keksii tarinan, jonka takia uhrin pitäisi lähettää hänelle rahaa. (Federal Trade Commission, 2019.) Yleensä tämä rahan lähettämisen vaihe on se, jolloin Suomen rikoslain mukainen petosrikos tapahtuu. Rakkauspetosten ympärillä olevaa lainsäädäntöä tarkastellaan lainsäädäntöä käsittelevässä kappaleessa myöhemmin. Uhrille rakkauspetokset ovat yleensä erittäin vaikeita muun muassa seuraavista syistä: uhrin eivät välttämättä ymmärrä joutuneensa rikoksen kohteeksi, he eivät halua uskoa joutuneensa rikoksen kohteeksi tai he eivät uskalla kertoa asiasta kenellekään, koska heitä esimerkiksi hävettää.

3.2 Tyypillisen rakkauspetoksen eteneminen

Rakkauspetosten pääperiaate toimii siten, että rikollinen tekee ensin valeprofiilin johonkin sosiaalisen median alustalle tai treffisivustolle. Valeprofiili tehdään jonkun muun kuvalla, ja olemattoman henkilön tausta keksitään. Miehillä suunnatuissa valeprofiileissa esiinnyttään tyypillisesti Itä-Eurooppalaisina nuorina ja kauniina naisina, kun taas naisille suunnatuissa valeprofiileissa esiinnyttään usein lääkäreinä, armeijan sotilaina tai öljynporauslautalla työskentelevinä miehinä (Osuuspankki). Syynä juuri näiden ammattien valintoihin on yhteydenpidolliset rajoitukset. Kyseisten ammattien ”työntekijät” eivät voi viestitellä yleensä jatkuvasti, ja erinäisten rajoitusten ja ongelmien takia he eivät välttämättä pysty puhumaan normaaleja puheluita ollenkaan. Yhtenäistä valehenkilöille on se, että he ovat yleensä ulkomaalaisia ja monesti töissä jossain muussa maassa kuin heidän kotimaassaan. Esimerkiksi armeijan sotilaat esittäytyvät useasti Yhdysvaltojen sotilaina, jotka ovat kokeneilla ulkomailla. Kaikki rikolliset eivät kuitenkaan esiinny ulkomaalaisina henkilöinä, vaan valeprofiileissa esiinnyttään myös suomalaisina henkilöinä.

Valeprofiilin tekemisen jälkeen rikollinen ottaa uhriin ensimmäisen kontaktin tyypillisesti lähettämällä tälle viestiä. Noin puolissa kaikista tapauksista ensimmäinen yhteydenotto on tapahtunut Facebookin välityksellä (Rikosuhripäivystys, a). Naisiin kohdistuneet petokset ovat huomattavasti suuremmassa roolissa kuin miehiin kohdistuneet, sillä jopa 90 prosenttia kaikista rakkauspetosten uhreista ovat naisia (eml).

Viesteissä rikolliset antavat itsestään sellaisen kuvan, että he olisivat kiinnostuneita uhrista, ja he haluaisivat tutustua heihin paremmin (FBI). Viestit ovat laadultaan aluksi hyvin viattomia, jolloin uhri saa niistä yleensä sellaisen kuvan, että rikollinen osapuoli on vilpittömästi kiinnostunut hänestä. Viestien vaihtamisen alkumetreillä esimerkiksi miestä esittävä rikollinen esittelee itsensä juuri edellä mainittuna armeijan sotilaana.

Uhrille tällaisen huijauksen tunnistaminen on yleensä erittäin vaikeaa, sillä petosten tekijät ovat tavallisesti ammattimaisia tietoverkon käyttäjiä ja hyviä ihmistuntijoita (Rikosuhripäivystys, a). Rikolliset esittäytyvät viesteissä rehellisinä, huolehtivina ja uskottavina (FBI). Ihmisille on luontaista haluta löytää seuraa tai saada itselleen elämäkumppani, ja juuri näitä ominaisuuksia rikosten tekijät käyttävät hyväksi (Rikosuhripäivystys, a). Näiden syiden takia rikolliset kohdentavat petosyritykset juuri yksinäisiin vanhempiin naisiin. Monella yksinäisellä vanhemmalla naisella huoli lasten saamisen mahdollisuudesta kasvaa iän myötä ja se lisää heidän riskiään joutua petoksen uhriksi (Lee, 2020).

Satunnainen viestittely osapuolten välillä muuttuu ajan myötä monesti päivittäiseksi. Päivittäinen viestittely voi rikollisen ja uhrin välillä jatkua päiviä, viikkoja, kuukausia tai jopa vuosia. Viestittelyn tuloksena uhri kokee, että molempien kiinnostus toisiaan kohtaan lisääntyy ja syvenee, vaikka todellisuudessa vain uhri alkaa kiinnostumaan rikollisesta. Ensimmäisten viikkojen tai kuukausien aikana rikollinen saattaa lähettää kuvia ”itsestään” uhrille. Tosiasiassa kuvat eivät ole hänestä itsestään, vaan jostain muusta henkilöstä, jonka identiteettiä rikolliset käyttävät.

Viestittelylle on usein erittäin tyypillistä, että rikollinen ei kuitenkaan jostain syystä voi soittaa videopuheluita tai lähettää reaaliaikaisia kuvia uhrille. Syinä tällaiseen voi olla teeskennelty kameran rikokoutuminen, huono internetyhteys tai että hän on oman kertomansa mukaan suorittamassa armeijan salaista operaatiota, jolloin videopuhelut ovat kiellettyjä. (Osuuspankki.) Tällainen käyttäytyminen on yksi rakkauspetoksen ominaispiirteistä. Tässä opinnäytetyössä käydään vielä myöhemmin läpi tarkemmin tällaisia merkkejä ja tilanteita, joissa uhri voi ja hänen olisi hyvä ymmärtää, että häntä ollaan mahdollisesti huijaamassa.

Jossain vaiheessa näiden ensimmäisten viikkojen tai kuukausien aikana rikollinen kertoo olevansa kiinnostunut uhrista. Mahdollisesti hän on ihastunut tai jopa rakastunut uhuriin ja alkaa ehkä ehdotta-

maan tapaamista. (FBI.) Tyypillinen tapaaminen voisi olla esimerkiksi sellainen, jossa yhdysvaltalainen sotilas tulee lomalla käymään Suomessa kesken operaation. Tässä vaiheessa uhri on monesti jo vedetty syvälle huijaukseen, ja hänellä saattaa olla aitoja tunteita toista osapuolta kohtaan. Uhrin mielestä tällainen tilanne voi olla kuin lottovoitto. Osapuolet saattavat jo sopia ensimmäisen tapaamisen. Tämä hetki on monelle uhrille juuri se hetki, jolloin kaikki alkaa menemään alamäkeen, ja uhri menettää mahdollisesti ensimmäiset rahansa.

Tapaamisen sovittua rikollinen saattaa kertoa, että hän on ostanut lentoliput Suomeen tai suomalaiseksi esiintyvän huijarin tapauksessa uhrin paikkakunnalle ja hän tulee varta vasten tapaamaan uhria. Uhrille saatetaan vakuuttaa jo tässä vaiheessa, että hänen kanssaan halutaan yhteinen tulevaisuus Suomessa. Tällaisissa rakkauspetoksissa tyypillinen linja on se, että vierailut epäonnistuvat erilaisten vastoinkäymisten seurauksena (Rikosuhripäivystys, a). Tässä vaiheessa uhria aleetaan testaamaan toden teolla ja hänelle syötetään vaihtoehtoisia syitä miksi tapaaminen ei onnistu. Yleensä niihin liittyy aina jokin rahallinen syy. Ongelmien syyt vaihtelevat, mutta yleisiä syitä ovat esimerkiksi ongelmat tullissa, ongelmat viisumin kanssa tai muunlaiset matkustuskulut (Federal Trade Commission, 2019).

Edellä mainittuun ongelmaan liittyy yleensä myös ensimmäiset avunpyynnöt uhrilta. Esimerkkinä voidaan käyttää tilannetta, jossa rikollinen kertoo uhrille, että hän ei päässyt lähtemään maasta, koska hänen viisumissaan oli jokin ongelma ja se vaatii X summan rahaa. Rikollinen kertoo, että hänellä olisi rahaa kotimaassaan esimerkiksi Yhdysvalloissa, mutta hän ei pääse käsiksi siihen kesken operaation esimerkiksi Afganistanissa. Rahan pyytäminen yleensä alkaa juuri tällaisista tilanteista. Rikollinen saattaa myös lähettää erittäin aidon näköisiä viranomaistodistuksia tai kuitteja maksuista, joilla huijauksen uskottavuutta lisätään. Monesti ensimmäiset summat, joita uhrilta pyydetään, voivat olla vain kymmenien eurojen suuruisia. Pienten summien tarkoituksena ei ole kasvattaa rikoshyötyä rikolliselle, vaan kasvattaa rikollisen ja uhrin välistä luottamusta.

Yleensä rikollinen pyytää, ettei uhri lähettäisi rahoja suoraan hänelle, vaan esimerkiksi hänen kaverrilleen, sukulaiselleen tai muulle luotettavalle henkilölle (Osuuspankki). Mikäli uhri saadaan lähettämään ensimmäiset pienet summat rahaa, niin voidaan ajatella, että suurin työ huijauksen valmistelun osalta on jo tehty. Pienten summien jälkeen siirrytään aina vain isompiin ja isompiin rahasummiin, ja rahan tarpeelle keksitään aina erilaisia motiiveja.

3.3 Erilaiset rakkauspetokset

Edellä mainitussa osiossa käsiteltiin oikeastaan vain yhdenlaista rakkauspetosta. Kyseinen rakkauspetoksen muoto on hyvin yleinen, mutta muotoja on olemassa myös erilaisia. Pääasiassa eri tekotavat ovat kuitenkin hyvin yhteneväisiä. Tässä osiossa käydään läpi muita yleisiä menetelmiä, miten rikolliset huijaavat uhreja, ja millä konsteilla heidät saadaan lähettämään rahaa.

Jotta rikos tai petos pysyy rakkauspetosmääritelmän sisällä, tapahtuma vaatii sen, että siinä käytetään hyväksi juuri edellisessä osiossa mainittua aloitustapaa. Tästä syystä rakkauspetoksiin luokiteltavat rikokset alkavat melkein aina samalla tavalla ottamalla yhteyttä uhriin internetissä ja esittämällä, että hänestä ollaan kiinnostuneita. Erilaiset variaatiot petokselle alkavatkin siitä hetkestä, kun uhriin on tutustuttu paremmin ja hänet on saatu kiinnostumaan valeprofiilista. Valeprofiilit ovat yleensä erilaisia keskenään, ja uhrin kanssa tutustumiseen käytetään erinäisiä keinoja riippuen siitä, millainen uhri on kyseessä.

BBC news on uutisoinut vuonna 2020 tapahtumasta, jossa rikollinen oli huijannut hongkongilaiselta naisuhrilta noin 40 000 Hongkongin dollaria, eli noin 4400 euroa. Rikollinen oli ottanut yhteyttä uhriin valeprofiilin avulla ja kertonut olevansa Englannista ja työskentelevänsä eteläamerikkalaisella öljynporauslautalla operatiivisena johtajana. Rakkauspetosten luonteelle ominaisesti rikollinen oli noin kuukauden viestittelyn jälkeen kertonut halukkuutensa tavata hongkongilainen nainen, mutta sitä ennen hän tarvitsi rahaa tärkeisiin porauslautan osiin. Uhri lähetti rikolliselle 40 000 Hongkongin dollaria mainittuihin osiin. Rakkauspetosten luonteen mukaisesti pienen ajan kuluttua rikollinen oli pyytänyt uhrilta lisää rahaa, koska hänen tyttärensä oli kuulemma joutunut onnettomuuteen ja hänen piti kerätä rahaa tytön leikkaukseen. Juuri tämä kyseinen pyyntö oli saanut uhrin ”heräämään” ja ajattelemaan, että tapaus oli liian traaginen, joten sen oli pakko olla huijausta. (Lee, 2020.)

OP Media uutisoi vuonna 2021 vastaavanlaisesta rakkauspetoksesta, jossa suomalainen noin viisikymmentävuotias naisuhri oli menettänyt rikolliselle 16 000 euroa. Tapahtuma oli alkanut, kun uhri oli saanut ilmoituksen uudesta deittikumppanista treffisovelluksessa. Kumppani esiintyi Suomessa asuvana ranskalaisena miehenä, joka kirjoitti viesteissä englantia. Erona edelliseen tapaukseen oli kuitenkin se, että rikollinen avautui tunteistaan jo muutaman päivän kuluttua. Uhrille kerrottiin muun muassa, että ”hän on lahja jumalalta”. (Jäntti, 2021.)

Noin viikon jälkeen uhrille alkoi syntyä epäilyksiä rikollista kohtaan. Rikollinen kertoi, että hän oli lähdössä työmatkalle korjaamaan lentokoneita Saksaan. Tässä vaiheessa uhri laittoi rikolliselle ensimmäistä kertaa viestiä, että miestä ei ole olemassa, koska hänen kuvillaan eikä nimellään löytynyt mitään internetistä. Uhri myös epäili nopeita rakkauden osoituksia. Rikollinen oli vastannut hänelle, ettei hän halunnut jakaa omia tietojaan internetissä. Rikollinen oli lähettänyt uhrille kuvan hänen passistaan vakuutteluksi. Uhrin mielestä passi oli aidon näköinen (eml.) Uutisesta jää epäselväksi oliko passi aito vai väärennös.

Kuten aikaisemmassa hongkongilaisen naisen tapauksessa, niin myös tässä kyseisessä tapauksessa rikolliselta tuli parin viikon päästä viesti, jossa hän pyysi uhrilta rahaa. Tällä kertaa syynä oli tarve saada rahaa lentokoneen moottorin rahtimaksun lunastamiseen. Jopa miehen uskoteltu sisko

oli laittanut viestiä uhrille ja pyytänyt häntä maksamaan rahat ja sisko maksaisi rahat hänelle myöhemmin takaisin. Tämä oli hetki, jolloin uhri oli suuttunut miehelle, koska tämä pyysi häneltä rahaa. Uhri oli myös kertonut, ettei hänellä ollut sellaisia rahoja. Uhri oli tapauksen jälkeen estänyt viestitelyt miehen kanssa. (Jäntti, 2021.)

Pian kuitenkin uhri oli ottanut estot pois ja laittanut taas miehelle viestiä. OP Median kirjoituksesta jää epäselväksi miksi näin oli tapahtunut, joten syitä voi vain arvailla. Tapaukseen oli ryhtynyt alkuperäisen rikollisen myötä myös muita henkilöitä, sillä miehen pomoksi esittäytynyt mies oli soittanut uhrille ja yrittänyt vakuutella häntä. Viestejä oli tullut myös miehen tyttäreksi esittäytyneeltä henkilöltä, joka vakuutti miehen rakastavan uhria. Tämän johdosta uhri oli lähettänyt ensimmäisen kerran rahaa miehelle, joka tietenkin myöhemmässä vaiheessa osoittautui rikolliseksi, mutta kyseisellä hetkellä uhri ei sitä tiennyt. (eml.)

Tässä kyseisessä tapauksessa rikolliset käyttivät hyväksi ihmisen luontaista luottamusta toisiin ihmisiin. Uhrille oli tullut tapauksessa epäilyjä, että mies ei välttämättä olisikaan oikea henkilö. Tästä syystä tarinaan oli keksitty mukaan muita henkilöitä, jotta uhrin luottamusta saatiin taas kasvatettua takaisin. Rikolliset työskentelevätkin monesti ryhmissä ja tekevät keskusteluista muistiinpanoja, jotta tarinat pysyisivät mahdollisimman aukottomina (Osuuspankki). Ryhmässä toimivien rikollisten on täten helppo tulla mukaan toisen huijaukseen ja näin edesauttaa uhrin luottamuksen vahvistamista ja rikollisten tuloksiinsa pääsemistä.

Valitettavasti tapahtuma ei ollut loppunut tähän yhteen kyseiseen rahanpyyntöön. Mies oli soittanut uhrille ja kuulostanut kiireiseltä. Hän oli kysynyt uhrilta, voisiko tämä kirjautua hänen pankkitililleen, koska hänen piti maksaa palkat työntekijöillensä, eikä hän pystynyt itse kirjautumaan tilille. Uhrin oli tarkoitus myös saada omat maksamansa rahat takaisin samalla kertaa. Mies oli antanut pankkitunnuksensa. Uhrin kirjaututtua verkkopankkiin tilillä näytti olevan huomattavan suuri summa rahaa. Uhri oli yrittänyt siirtää rahaa miehen tililtä, mutta tili oli jostain syystä lukkiutunut, eikä siirtoja pystytty tekemään. Tämän seurauksena uhria alettiin painostamaan ja hänen käskettiin lainata palkkarahat omista rahoistaan. Painostuksen takia uhri oli maksanut palkkarahat toimeksiantajan tilille. (Jäntti, 2021.)

Tällainen manipulointi on rakkauspetoksissa yleistä. Monissa rakkauspetoksissa uhrille esimerkiksi annetaan nimenomaan käyttöoikeudet rikollisen tekaistulle tilille, ja hänen pitää siirtää rahoja juuri toiselle tilille, kuten edellisessä esimerkissä, tai jopa ottaa rahoja sieltä itselleen niin sanottuina takaisinmaksuina. Pankkitilin lukkiutuessa rikolliset käyttävät psykologisia keinoja uhrin huijaamisessa. Ensimmäinen tunne, joka uhreille voi tulla tilanteessa, jossa he lukitsevat toisen pankkitilin, voi olla pelko ja epävarmuus. Uhri ajattelee olevansa itse vastuussa tapahtumasta, jolloin hänellä

on velvollisuus korjata tilanne. Tämä ei tarkoita sitä, että kaikki uhrin tuntisivat pelkoa ja epävarmuutta, mutta rikolliset käyttävät näitä mahdollisuuksia hyväksi, koska he ovat petosten ja ihmismielen ”asiantuntijoita”.

Palkkarahojen maksamisen jälkeen tuli vihdoin aika, jolloin miehen piti tulla tapaamaan uhria Suomeen. Mies jopa lähetti kuvat lentolipuista. Kuitenkin jälleen kerran rakkauspetokselle ominaiseen tapaan miehellä tuli vastoinkäymisiä, ja ainoa tapa selviytyä niistä oli pyytää uhrilta rahaa. Uhrille soitti jälleen kerran useita henkilöitä, jotka esittäytyivät poliiseina ja lakimiehinä. Uhrille kerrottiin, että välillä miestä uhkasi poliisin pidätys ja toisena hetkenä ongelmana oli taas työntekijöiden palkkojen maksu. Kaikki ongelmat ja vastoinkäymiset olivat kuitenkin aina korjattavissa rahalla. (Jäntti, 2021.)

Uhri on kertonut OP Median artikkelissa, että hän epäili miestä ja hänen kertomia tarinoita, mutta häneen kohdistunut syylistäminen ja jatkuva vakuuttelu tarinan aitoudesta saivat hänet jatkamaan rahan lähettämistä. Koko tapauksen aikana uhri lähetti ulkomaalaisille tileille yhteensä noin 16 000 euroa. Maksut hän oli maksanut erillisiltä luottokorteilta. Loppujen lopuksi uhri oli ymmärtänyt, että kyseessä oli huijaus, jonka jälkeen hän oli tehnyt asiasta rikosilmoituksen. (eml.)

Kyseisestä OP Median jutusta voi huomata rikollisten äärimmäisen ammattimaisuuden petoksiin. Kuten aikaisemmin tässä kirjoituksessa tuli esille, rikolliset ovat ihmismielen asiantuntijoita, ja he osaavat manipuloida ihmisiä käyttäen heidän tunteitaan hyväksi. Rikolliset käyttävät erinäisiä tekniikoita rahojen saamiseen, jossa he juuri manipuloivat ihmisten tunteita. Yksi näistä tekniikoista on usein käytetty syylistäminen (Police Scotland). Muita samankaltaisia psykologisia keinoja ovat mm. aikaisemmin mainittu pelon tuottaminen, eristäminen ja poisvetäytyminen (eml). Tässä kontekstissa eristämällä tarkoitetaan uhrin eristämistä hänen sosiaalisesta ympäristöstään. Uhrille voidaan esimerkiksi kertoa rikollisen toimesta, että viestittely täytyy siirtää tiettyyn sovellukseen, josta kukaan ulkopuolinen ei voi nähdä sitä. Uhrin kielletään myös kertomasta asiasta ulkopuolisille, jolloin hän jää asian kanssa yksin. Poisvetäytymisellä taas tarkoitetaan tilannetta, jossa rikollinen ei suostu kommunikoimaan uhrin kanssa, mikäli uhri ei maksa pyydettyä rahasummaa (eml). Kommunikonnin lopettaminen voi olla uhrille suuri järkytys, sillä hänellä saattaa olla toista osapuolta kohtaan jo suuria tunteita.

Tällä hetkellä rakkauspetokset ovat edenneet jo siihen pisteeseen, että rikolliset myyvät valmiita pakettia rakkauspetoksen suorittamiseen. Yksi tällainen paketti on kasattu ja tarkoitettu venäjän kieltä puhuville hakkereille. Paketti sisältää satoja valmiita kirjoituksia englanniksi ja muilla erillisillä Euroopan kielillä. Paketissa esitetään yleensä naisia, joten kohderyhmänä ovat pääasiassa miehet. Paketissa tulee myös yksityiskohtaisia ohjeita, kuvia ja videoita rakkauspetoksen suorittamiseen. Paketti sisältöineen on tarkoitettu nimenomaisesti yksinäisten miesten vaanimiseen internetissä.

Paketin myyjä mainostaa vähintään 1.2 % vastausmäärää uhreilta. Paketissa myös mainostetaan, että viikkotulot voivat nousta jopa 2000 Yhdysvaltain dollariin, eli noin 1720 euroon viikossa, mikäli huijausviestejä lähettää keskimäärin 30 kappaletta päivässä. (Krebonsecurity, 2016.)

Paketissa ohjeistetaan ostajia lähettämään ainakin tusina sähköpostia uhrille, ennen kuin hänelle mainitaan matkustamisesta. Kuten muidenkin rakkauspetosten kanssa, niin myös tässä kyseisessä paketissa ohjeistetaan paketin ostajia, että jossain vaiheessa huijarilla pitää olla jokin tapahtuma, miksi hän vaatii pikaisesti rahaa. Syyt rahan pyytämiselle ovat samanlaisia kuin muissa rakkauspetoksissa. Näistä rakkauspetospaketeista tekee erilaisen se, että rikolliset pitävät puhelinpalvelukeskuksia paketin ostajille. Paketin ostajat voivat tilata puhelinpalvelukeskuksesta puhelun uhrille. Keskuksissa työskentelevät henkilöt ovat miehiä ja naisia, ja he voivat soittaa uhrille esittäen tiettyä henkilöä, jota pakettia käyttävät rikolliset tarvitsevat huijauksen läpiviemiseen (eml.)

Edellä mainittu paketti ei luultavasti jää viimeiseksi tämän kaltaiseksi. Jo vuosia internetissä ja varsinkin dark webissä, eli pimeässä verkossa käsite ”crime-as-a-service” on kasvanut. Crime-as-a-service tarkoittaa tilannetta, jossa ammattirikollinen tai rikollisryhmittymä teettää edistyneitä työkaluja, palveluja ja muita paketteja, joita myydään eteenpäin muille rikollisille. Muut rikolliset voivat hyödyntää ostamiaan tuotteita, joiden avulla he voivat tehdä rikoksia, vaikka he eivät itse osaisi tehdä kyseessä olevia työkaluja tai paketteja. (Johnson, 2017.)

Edellä läpikäyty esimerkki rakkauspetospaketista venäläisille hakkerioijille menee tällaisen crime-as-a-service käsitteen alle. Kyberrikokset ja crime-as-a-service rikokset vain lisääntyvät vuosi vuodelta, joten rakkauspetokset kuuluvat epäilemättä tällaisiin palveluihin, mitä jatkossa tullaan kehittämään edelleen. Rakkauspetokset ovat rikollisille niin tuottavaa bisnestä, että mitä luultavammin he eivät tule lopettamaan petosten tekemistä niin kauan, kuin se toimii ihmisiin. Tästä syystä on luonnollista, että he myös kehittävät petosta eteenpäin.

3.4 Rakkauspetosten ominaispiirteet

Kuten aikaisemmin on mainittu, rakkauspetoksissa esiintyy tietynlainen kaava, ja ne muistuttavat huomattavan paljon toisiaan. Tämän takia tähän osioon on kasattu listamuodossa yhteen tyypillisiä piirteitä ja tapahtumia, jotka toistuvat rakkauspetoksissa, jotta uhrin, tulevat uhrin ja muut henkilöt oppisivat huomaamaan tällaisia tilanteita. Tässä vaiheessa haluan kuitenkin painottaa, että kaikki henkilöt eivät ole internetissä rikollisia, ja internetin kautta voi löytyä myös aitoa rakkautta. Tässä kappaleessa läpikäytävät asiat ovat kuitenkin sellaisia, joiden ilmaantuessa uhrin tai tulevan uhrin tulisi miettiä tilannetta todella hartaasti, ja hälytyskellojen tulisi mahdollisesti jo soida.

Henkilön tausta. Tyypilliseen tekotapaan kuuluu, että henkilö on kyseisellä hetkellä erittäin kaukana, esimerkiksi työskentelemässä öljynporauslautalla, armeijan komennuksella tai lääkärinä ulkomailla (Chivers, 2021). Henkilön taustatarina on erittäin mielenkiintoisen kuuloinen, jolloin uhri jää siihen helposti ”koukkuun”. Valeprofiileille tyypillistä on myös se, että he kertovat olevansa hyvin varakkaita. Yleinen kertomus on, että he kertovat saaneensa huomattavan suuren perinnön hiljattain.

Liian hyvä profiili. Rikollisten käyttämät valeprofiilit eroavat oikeista profiileista esimerkiksi valokuvien määrällä. Oikeissa profiileissa on yleensä paljon kuvia erilaisissa tilanteissa henkilöstä. Monesti henkilön koko keho saattaa myös näkyä. Oikeissa profiileissa henkilöt saattavat myös liittää heidän muita sosiaalisen median profiileja toiseen profiiliin. Vastaavasti rikollisten tekemissä valeprofiileissa yllä mainitut asiat saattavat puuttua. (eml.) Esimerkiksi kuvia saattaa olla vain yksi, jossa henkilö näkyy vain rinnasta ylöspäin eikä hänen kehoaan näy. Tähän liittyy myös se, että rikollinen ei halua tai ei jostain syystä pysty soittamaan videopuheluita uhrin kanssa. Uhrille kerrotaan lukuisia tekosyitä. Armeijan sotilasta esittävillä henkilöillä tekosyy on yleensä se, että he ovat komennuksella ulkomailla, eivätkä he pysty soittamaan sen takia. Erittäin yleistä on myös, että valeprofiileissa on juuri samat kiinnostuksen kohteet kuin uhrilla tai he kertovat pitävänsä samoista asioista (Chivers, 2021). Rikolliset yrittävät yhteisillä kiinnostuksen kohteilla luoda luottamusta. Mikäli uhri kertoo eronneensa esimerkiksi vuosi sitten, niin rikollinen saattaa kertoa eronneensa kuusi kuukautta sitten.

Suhteen nopea eteneminen. Vaikka rikolliset haluavat käyttää aikaa uhrin pehmittämiseen ja luottamuksen rakentamiseen, niin silti ensimmäiset ihastumisen tai rakkauden tunnustamiset tulevat nopeasti. Rikolliset saattavat esimerkiksi kertoa haluavansa mennä naimisiin uhrin kanssa. Rikolliset myös antavat lyhyessä ajassa lupauksia tapaamisista. Keskustelun siirtäminen nopeasti pois alkuperäisestä paikasta on myös yksi hälytysmerkki. Rikolliset haluavat tällä saada esimerkiksi uhrin puhelinnumeron itselleen.

Lupausten rikkominen. Kuten aikaisemmissa osioissa on todettu, rikolliset antavat suuria lupauksia näkemisestä. He jopa lähettävät kuvia dokumenteista ja matkalipuista. (eml.) Rikollisen toiminnan jatkumisen takia rikollisen identiteetti ei missään nimessä voi paljastua, joten he esimerkiksi peruvat lupaukset Suomeen tulemisesta joka kerta. Myöhemmässä vaiheessa petosta lupausten rikkominen saattaa liittyä rahaan. Uhrille annetaan lupauksia, että yhden rahasumman lähettämisen jälkeen hänen rakkaansa voi saapua näkemään häntä. Yllättäen tämä ei ole taaskaan totta.

Rahan tarve tai sen pyytäminen on kaikista suurin hälytysmerkki, joka viittaa rakkauspetokseen. Rahan saaminen on rikollisten pääasiallinen tavoite. Koko huijaus perustuu siihen, että uhri lähettäisi heille rahaa. Mikäli uhri ei lähetä heille rahaa, niin heidän aikansa kyseisen henkilön kanssa on

mennyt hukkaan. Rahan pyytäminen voi alkaa ”suhteen” missä vaiheessa tahansa. Hyvin yleisiä syitä rahojen pyytämiseksi ovat matkalippujen ja viisumien maksut ja sairaalakulut (Chivers, 2021). Muita yleisiä syitä ovat palkkojen maksamiset, tullimaksut tai työttömyyteen liittyvät kustannukset (Rikosuhripäivystys, a). Nämä eivät kuitenkaan todellakaan ole ainoita syitä, vaan rikolliset keksivät mitä kieroutuneimpia syitä rahan pyytämiseksi, ja heillä on monesti surullinen taustatarina pyynnölle.

Rahan pyytämiseen liittyy myös muunlaisia hälytysmerkkejä. Yksi näistä on se, että raha pyydetään maksamaan jonkun kolmannen henkilön tilille. Myös ulkopuoliset henkilöt saattavat tulla mukaan huijaukseen. Ulkopuoliset henkilöt esiintyvät muun muassa rikollisen läheisinä, tullivirkailijoina, poliiseina tai lääkäreinä (Rikosuhripäivystys, a).

Rikolliset pyytävät yleensä uhria lähettämään rahaa tietynlaisilla maksutavoilla. Yleisimpiä maksutapoja ovat rahan lähetys rahasiirtopalveluiden kautta, valmiiksi ladatut lahjakortit ja joissain tapauksissa suora tilisiirto. Rikolliset suosivat tällaisia maksutapoja, koska he saavat rahaa nopeasti, ja näin heidän on helppo pysyä anonyyminä. (Chivers, 2021.) Suomessakin on tapahtunut muutama rakkauspetos, jossa uhri on lähettänyt rikollisille rahaa erillisten rahasiirtopalveluiden kautta. Rahasiirtopalveluissa yhtenä ongelmana on, että ne saattavat rajoittaa uhrin rahansiirtoa, jos ne epäilevät, että kyseessä on huijausyritys. Iltasanomat on uutisoinut, että uhrina olleet naiset ovat lähettäneet Western Unionin kautta rahaa rikollisille. (Särkkä, 2017). Western Union on kysynyt uhreilta tuntevatko he henkilön, jolle he ovat lähettämässä rahaa. Rikolliset ovat ohjeistaneet uhreja vastaamaan tällaisiin kysymyksiin myöntävästi. (eml).

Edellä mainittujen syiden takia rikolliset saattavat pyytää rahaa myös kryptovaluutan muodossa, koska niille ei ole yleensä minkäänlaisia rajoitteita. Varsinkin bitcoin on ollut kovassa suosiossa rikollisten keskuudessa. Rikolliset pyytävät uhreja ostamaan bitcoineja joko internetin välityksellä ja lähettämään ne heille, tai uhreja jopa pyydetään käymään fyysisillä bitcoin-automaateilla ostamalla bitcoineja ja lähettämässä ne suoraan rikollisille. Suomessa bitcoin-automaatteja alkaa olemaan melkein jokaisessa suuremmassa kaupungissa.

3.5 Tilastot

Rakkauspetoksen tilastoja arvioidaan tässä osiossa pääasiassa vuoden 2020 ajanjaksolta, jotta tilastoihin saadaan yhden vuoden mittainen jakso. Koko Suomessa poliisi rekisteröi vuoden 2020 aikana 210 kappaletta rakkauspetoksia (Vanhala, 2021). Määrällisesti luku ei välttämättä kuulosta suurelta ja aluksi voisikin ajatella, että rakkauspetokset ilmiönä on Suomessa pieni. Vertailuna esimerkiksi vuoden 2020 aikana Suomessa kirjattiin poliisin toimesta 23 500 polkupyörävarkautta, joka on numeraalisesti huomattavasti rakkauspetoksia suurempi (Silfsten, 2021).

Rakkauspetoksista huomattavan ilmiön tekee kuitenkin saadun rikoshyödyn määrä. Edellä mainituissa 210 rakkauspetoksessa rikoshyöty on yhteensä 6,1 miljoonaa euroa. Tarkkoja summia sille, paljonko tietyt uhrin ovat menettäneet rahaa, ei ole tiedossa, mutta summat vaihtelevat kymmenistä euroista satoihin tuhansiin euroihin (Vanhala, 2021). Yksinkertainen keskiarvo voidaan kuitenkin laskea jakamalla 6,1 miljoonaa euroa 210 tapauksella, jolloin keskiarvoksi saadaan noin 29 000 euroa. Tällainen laskutoimitus on vain arvio, sillä osa ihmisistä on menettänyt huomattavasti vähemmän ja osa huomattavasti enemmän rahaa. Rikoshyötyä katsomalla huomataan, että vaikka vuoden aikana poliisin tietoon on tullut ”vain” 210 tapausta, niin asiassa kuitenkin ollaan tekemisissä erittäin suuren kokonaisuuden ja ongelman kanssa.

Ongelmaksi tilastoinnissa muodostuu se, että vain sellaiset rikokset voidaan tilastoida, jotka tulevat poliisin tietoon. Piilorikollisuus käsitteenä tarkoittaa sellaisia rikoksia, jotka eivät tule poliisin tietoon ja siten niitä ei rekisteröidä rikoksina (Tilastokeskus). Rakkauspetosten piilorikollisuudelle on monia syitä ja yksinä isompina syinä ovat muun muassa uhrin häpeän tunne ja se, ettei huijausta ymmärretä. Vaikka uhri olisi lähettänyt rikolliselle jo kymmeniä tuhansia euroja rahaa, ei hän välttämättä vielä ymmärrä tulleensa huijatuksi. Ketään ihmistä ei voida pakottaa tekemään rikosilmoitusta, jos hän tosissaan luulee löytäneensä elämänsä rakkauden, ja raha on vain väliaikainen este.

Rakkauspetos ei ole kuitenkaan pelkästään suomalainen ilmiö, vaan sitä ilmenee ympäri maailmaa. Vuonna 2020 Yhdysvalloissa rakkauspetoksista saatu rikoshyöty oli isompi kuin minkään muun petoslajin rikoshyöty. Yhteensä rakkauspetoksia oli ilmoitettu Yhdysvalloissa 32 792 kappaletta ja menetetty yhteissumma oli 304 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria, eli noin 259 miljoonaa euroa. (Federal Trade Commission, 2021.)

4 LAINSÄÄDÄNTÖ

Rakkauspetokset ovat tiivistetysti yksi rikollisuuden muoto. Jotta rakkauspetosta voidaan tarkastella laillisesta näkökulmasta, niin sitä ennen täytyy määrittää, mikä yleisesti on rikos ja miten se tulee käytäntöön rakkauspetoksissa. Rikos käsitteenä on teko tai laiminlyönti, joka on säädetty rangaistavaksi laissa (Oikeusministeriö). Pääsääntöisesti rikokset kirjataan rikoslakiin, mutta rangaistussäännöksiä löytyy myös muista laeista. Lakeihin määritellään rikosnimikkeet ja niihin liittyvät tunnusmerkistöt. Tunnusmerkistöllä tarkoitetaan niitä seikkoja ja ominaisuuksia, joiden pitää täytyä, että tapahtumasta tulee rikosnimikkeen alainen teko.

Tässä opinnäytetyössä ei oteta kantaa tarkemmin verollisiin näkökulmiin (esimerkiksi lahjaveroon), eikä pankkien tai muiden rahanlähetysohjelmien säännöksiin ja rahan lähettämisen rajoihin. Lain-säädännön kannalta yleisellä tasolla täytyy muistaa, että rahan lähettäminen ei pääsääntöisesti ole rikos, kunhan siihen liittyvät toimet ja toimenpiteet ovat kunnossa. Rahaa saa lähettää toiselle henkilölle niin paljon kuin haluaa, eikä syytä lähettämiseen tarvitse periaatteessa perustella kenellekään. Esimerkkinä voidaan käyttää tilannetta, jossa henkilö on lähettänyt kymmeniä tuhansia euroja hänen ”rakkaalleen”, jonka hän on tavannut internetin välityksellä. Kyseisen henkilön läheiset ja tuttavat voivat väittää hänelle, että hänen rakkaansa onkin rikollinen. Mikäli rahan lähettäjä ei ymmärrä tai usko, että kyseessä on käynnissä oleva rikos, niin henkilöä voi olla melkein mahdoton saada lopettamaan rahan lähettämistä. Tällöin kyseessä on erittäin vaikea tilanne, koska asiassa ei voida olla varmoja erehdyttäväkö joku rahan lähettäjä, ja täytyykö kyseisessä tilanteessa rikoksen tunnusmerkistö.

Rakkauspetoksissa yleisin rikosnimike on petos. Petos voi olla myös lievä tai törkeä petos. Rakkauspetoksessa rikollinen on petoksen tekijä eli epäilty, ja rahaa menettänyt henkilö taas asianomistaja, eli rikoksen uhri. Rakkauspetoksiin voi liittyä myös muita rikosnimikkeitä, joita ovat esimerkiksi identiteettivarkaus ja maksuvälinepetos. Rakkauspetokseen liittyviä rikosnimikkeitä käydään tarkemmin läpi seuraavissa osioissa.

4.1 Petosrikokset

Petos määritellään rikoslain (19.12.1889/39) 36 luvun 1 kohdassa (769/1990) tehdyn muutoksen myötä. Lievä petos määritellään saman luvun 2 kohdassa ja törkeä petos 3 kohdassa. Rikoslain 36 luvussa, 1 kohdassa 1 momentissa lukee näin: ”Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselleen oikeudetonta taloudellista hyötyä taikka toista vahingoittaakseen, erehdyttämällä tai erehdytystä hyväksi käyttämällä saa toisen tekemään tai jättämään tekemättä jotakin, ja siten aiheuttaa taloudellista vahinkoa erehtyneelle tai sille, jonka eduista tällä on ollut mahdollisuus määrätä, on tuomittava petoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi” (RL 36:1.1).

Kyseinen lainkohta määrittelee normaalimuotoisen petoksen. Kyseisessä pykälässä määritellään tarkasti kenen teko pitää tehdä, mitä pitää tehdä ja kenelle teko pitää tehdä. Tarkastellessa pykälää pienemmissä osissa huomataan, miten kyseinen pykälä liittyy rakkauspetoksiin muutenkin kuin pelkän nimen vuoksi. Kyseinen pykälä alkaa sanoilla, ”Joka, **hankkiakseen** itselleen tai toiselleen **oikeudetonta taloudellista hyötyä** taikka toista vahingoittaakseen, **erehdyttämällä** tai **erehdytystä hyväksi käyttämällä...**”. Lauseella tarkoitetaan sitä, kun jonkun henkilön motiivina on saada oikeudetonta taloudellista hyötyä, eli sellaista, joka ei hänelle kuulu laillisesti. Rakkauspetoksissa tällainen on rahaa, joka ei kuulu rikolliselle, vaan rahan lähettäneelle uhrille. Rahan saamisen täytyy tapahtua juuri erehdyttämällä tai erehdytystä hyväksi käyttämällä. Rakkauspetokset ovat oikeastaan pelkkää erehdyttämistä. Uhria erehdytetään alusta loppuun asti esittäytymällä täysin toisena henkilönä. Erehdyttäminen tapahtuu myös rahan pyytämisvaiheessa, koska rahan tarve on keksitty, ja rikollisella ei oikeasti ole tarkoitusta maksaa lähetettyjä rahasummia.

Lainkohta jatkuu sanoilla ”**saa toisen tekemään** tai **jättämään tekemättä** jotakin, **ja siten aiheuttaa taloudellista vahinkoa erehtyneelle...**”. Tämä kyseinen kohta konkretisoi aiemmin esitetyn esimerkin. Kun rikollinen pyytää uhrilta rahaa, hän yrittää saada uhrin tekemään jotakin, eli lähettämään rahaa. Sillä hetkellä, kun raha lähtee rikolliselle, uhrille syntyy taloudellista vahinkoa. Yhteenvetona rakkauspetos syntyy laillisesta näkökulmasta, kun erehdyttäjä (rikollinen), erehdyttää (pyytää rahaa laittomin keinoin) ja erehtynyt (uhri) lähettää rahaa, jolloin hänelle syntyy taloudellista vahinkoa.

Rikoslain 36 luvussa 1 kohdassa 3 momentissa, joka käsittelee petosta, lukee: ”Yritys on rangaistava”. Mikäli rikollinen **yrittää** saada itselleen taloudellista hyötyä erehdyttämällä kuitenkin siinä onnistumatta, niin sekin on kuitenkin rangaistavaa petoksen yrityksenä.

Normaalimuotoisen petoksen lisäksi rikoslaissa määritellään myös lievä petos, joka lukee näin: ”Jos petos, huomioon ottaen tavoitellun hyödyn tai aiheutetun vahingon määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikosentekijä on tuomittava lievästä petoksesta sakkoon” (RL 36:3.1). Lievässä petoksessa ei erikseen määritellä petoksen tunnusmerkistöä, koska se on käytännössä sama kuin petoksessa. Yleisellä tasolla lievä petos voi tulla kysymykseen esimerkiksi tilanteissa, joissa edellä mainittu taloudellinen vahinko on vähäinen. Esimerkkinä lievästä petoksesta voisi olla tilanne, jossa yksittäinen henkilö myy olematonta vähäarvoista tavaraa internetin kirppiksellä, eikä hän maksusta huolimatta lähetä tuotetta, eikä hänellä ikinä ollut tarkoituskään lähettää sitä. Mikäli teko olisi yksittäinen, eikä rikollinen myynyt olematonta tuotetta kuin yhdelle henkilölle, voisi petos olla **kokonaisuutena arvostellen vähäinen**. Asiassa on tärkeä muistaa, että rikosnimikkeen määräytyminen ei ole aina yksiselitteinen asia, vaan siihen voi vaikuttaa monta muuttujaa.

Lievän petoksen ja normaalimuotoisen petoksen raja menetetyn taloudellisen hyödyn mukaan on vaihteleva. Joidenkin käytäntöjen mukaan se liikkuu noin 500 eurossa. Summa ei kuitenkaan ole täysin tarkka. Rakkauspetosten osalta lievä petos on oikeudellisesti mielenkiintoinen. Tilanteessa, jossa uhri olisi menettänyt esimerkiksi 100 euroa, olisi petos luultavasti pelkän rahasumman takia lievä. Kuitenkin asiaa täytyy pohtia siltä osalta, ovatko muut rikokseen liittyvät seikat kokonaisuutena arvostellen vähäisiä. Rakkauspetokset ovat yleensä ammattimaisia ja suunnitelmallisia petoksia. Niihin käytetään paljon aikaa ja niiden takana saattaa olla jopa järjestäytyntä rikollisuutta. Rakkauspetosten tekijöillä on yleensä jopa useita uhreja yhtä aikaa erehdyttävänä.

Normaalimuotoisen ja lievän petoksen lisäksi rikoslaissa on myös törkeä petos. Törkeästä petoksesta kirjoitetaan seuraavaa: ”Jos petoksessa 1) tavoitellaan huomattavaa hyötyä, 2) aiheutetaan huomattavaa tai erityisen tuntuva vahinkoa, 3) rikos tehdään käyttämällä hyväksi vastuulliseen asemaan perustuvaa erityistä luottamusta tai 4) rikos tehdään käyttämällä hyväksi toisen erityistä heikkoutta tai muuta turvatonta tilaa, ja petos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikosentekijä on tuomittava törkeästä petoksesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.” (RL 36:2.) Törkeässä petoksessa pätee samat tunnusmerkit kuin normaalimuotoisessa petoksessa, mutta siihen täytyy täytyä yksi yllä mainituista neljästä kohdasta ja sen täytyy olla kokonaisuutena arvostellen törkeä.

Korkeimman oikeuden omaisuusrikoksia koskevan ratkaisukäytännön mukaan törkeyttä arvioi-
dessa merkittävämpänä seikkana pidetään konkreettista rahasummaa, jonka uhri on menettänyt tai epäilty on hyötynyt, eikä niinkään uhrille aiheutunutta subjektiivista vahinkoa. Esimerkiksi Korkeimman oikeuden ratkaisun (KKO 2007:102) mukaan veropetoksella saatua noin 14 500 euron rikoshyötyä ei pidetty huomattavana. Toisaalta ratkaisussa KKO 2019:33 katsottiin, että 17 333 euroa on suuri määrä varoja ja tekoa pidettiin törkeänä kavalluksena. Näiden kahden ratkaisun perusteella voidaan ajatella, että myös petoksessa törkeän minimiraja liikkuu noin 15 000 - 17 000 euron välillä.

Rikosnimikkeet ja petoksen eri asteet voivat olla sekavia ihmisille, jotka eivät ole ennen perehtyneet rikoslakiin tai muihin lakeihin. Tärkein asia uhrin näkökulmasta on, ettei hän menettäisi enää rahaa, ja rikos saataisiin poliisin tietoon. Uhrin kannalta on hyvä, että hän voi jättää rikosnimikkeiden miettimisen poliisille, eikä hänellä tarvitse olla tarkempaa tietämystä laista.

4.2 Muut rikokset

Rakkauspetoksiin liittyy myös muita rikoksia petoksen lisäksi. Yleensä rakkauspetoksissa petos on aina yksi rikosnimike, mutta sama uhri voi olla asianomistajana myös esimerkiksi maksuvälinepetoksessa. Maksuvälinepetos on kirjattu rikoslain 37 lukuun 8 pykälään (597/2021) tehdyn muutok-

sen myötä. Maksuvälinepetoksessa on monta kohtaa, koska se kattaa niin monta erilaista ”tekotapaa”. Rikoslaisissa lukee näin: ”Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä 1) käyttää maksuvälinettä ilman sen laillisen haltijan lupaa, lupaan perustuvan oikeutensa ylittäen tai muuten ilman laillista oikeutta...” (RL 37:8.1). Maksuvälinepetos tulee rakkauspetoksissa yleensä esille juuri kyseisen kohdan kautta. Joissain rakkauspetoksen muodoissa rikolliset ovat pyytäneet uhreilta heidän pankkitunnuksiaan, ja uhrit ovat antaneet ne heille.

Pankkitunnusten antamiselle voi olla erinäisiä syitä. Yksi esimerkki on, että rikollinen haluaa itse siirtää pyytämiään rahoja uhrin tililtä, jotta rahasumma tulee varmasti perille oikealle henkilölle. Uhri saattaa antaa rikolliselle luvan nostaa tietyn summan rahaa tililtä. Kuten rikollisista voi hyvin päätellä, niin rahasumman nostaminen ei jää yhteen tiettyyn kertaan, vaan tililtä nostetaan huomattavan paljon enemmän rahaa. Joissain tilanteissa tili saattaa mennä tyhjäksi. Tällaisessa tilanteessa edellä mainittu maksuvälinepetos yleensä täyttyy.

Mikäli rikollinen on saanut uhrin verkkopankkitunnukset käyttöönsä, voi tuleva vahinko olla merkittävän suuri uhrille. Tämän jälkeen uhrilla ei ole mahdollisuuksia enää estää rikollista niin sanotusti ”anelemalla”, että rikollisuus loppuisi, vaan rikollinen pystyy käyttämään pankkitunnuksia vapaasti. Kannattaa muistaa, että pankkitunnukset ovat henkilökohtaisia, eikä niitä pidä luovuttaa muille henkilöille. Uhrin tarkempia toimintaohjeita uhriksi joutumisesta käydään läpi vielä myöhemmin tulevassa osiossa.

Yleisesti pankkitunnusten kanssa kannattaa olla muutenkin erittäin varovainen. Rikolliset yrittävät saada verkkopankkitunnuksia haltuun erittäin ovelasti. Kyberturvallisuuskeskus on uutisoinut, että nykyään verkkopankkitunnuksia kalastellaan esimerkiksi niin sanotulla hakukoneoptimoinnilla. Huijaus etenee siten, että kun henkilö hakee esimerkiksi Googlen tai Bingin hakukoneella verkkopankkia, niin ensimmäiset ehdotetut tulokset johtavatkin huijaussivuille eikä oikeille verkkopankin sivuille. Huijaussivut on tehty näyttämään samalta kuin oikeat, mutta kirjautuessa sisään sivulle, verkkopankin tunnistautumistiedot menevätkin rikollisille. (Kyberturvallisuuskeskus, 2021.) Tarkemmin tietoa kyseisestä huijauksesta löytyy esimerkiksi kyberturvallisuuskeskuksen nettisivuilta.

Kolmas yleinen rikosnimike rakkauspetoksissa on identiteettivarkaus. Identiteettivarkaus on kirjattu rikoslakiin ja se lukee näin: ”Joka erehdyttääkseen kolmatta osapuolta oikeudettomasti käyttää toisen henkilötietoja, tunnistamistietoja tai muuta vastaavaa yksilöivää ja siten aiheuttaa taloudellista vahinkoa tai vähäistä suurempaa haittaa sille, jota tieto koskee, on tuomittava identiteettivarkaudesta sakkoon” (RL 38:9 a). Identiteettivarkaus eroaa aikaisemmista rikosnimikkeistä siten, että asianomistajana on se henkilö, jona rikollinen esiintyy eikä se, jolta rahoja yritetään saada. Identiteettivarkaudessa haastavaa on se, että uhri ei välttämättä tiedä, että hänen tietojensa käytetään petollisiin tarkoituksiin.

5 KONKREETTISET TOIMINTAOHJEET

Aikaisemmassa osiossa ”rakkauspetosten tyypilliset piirteet” oli listattuna asioita ja tapahtumia, joista rakkauspetokset voidaan tunnistaa. Mielestäni osiossa käytiin kuitenkin asiat läpi vain pintaa raapaisemalla, joten koin tarpeelliseksi tehdä erillisen osion, jossa käydään läpi konkreettisia toimintaohjeita, miten henkilöt voivat välttyä tällaisilta rikoksilta ja mitä heidän tulisi tehdä, jos he epäilevät tulleensa huijatuksi. Osiossa käydään läpi myös vinkkejä ja ohjeita uhrin läheisille ja muille, jotka ovat heidän kanssaan tekemisissä, koska tuki ja ymmärrys ovat isossa roolissa uhreille.

Osion esimerkeillä ja muilla kirjoituksilla ei missään nimessä haluta syyllistään ketään uhria, joka on mahdollisesti lähettänyt rahaa rikollisille. Pikemminkin tarkoituksena on tuoda tätä asiaa esille konkreettisista näkökulmista, jotta uusia rikoksia voitaisiin ennalta estää. Rikosten ennalta estäminen olisi aina paljon hyödyllisempää, kuin niiden tutkiminen jälkikäteen.

5.1 Uhrin / asianomistajan toimintaohjeet

Tarkkaile hälytysmerkkejä. Mikäli olet löytänyt uuden seuralaisen internetistä ja olet alkanut keskustelemaan hänen kanssaan, niin ehdottomasti tärkein ohje on tarkkailla aikaisemmassa osiossa mainittuja hälytysmerkkejä ja tyypillisiä piirteitä. Mikäli jo yksi hälytysmerkki toteutuu, niin uutta tuttavuutta tulisi tarkastella kriittisesti. Tämä ei automaattisesti tarkoita, että henkilö olisi rikollinen tai valeprofiilia käyttävä henkilö, mutta todennäköisyys on suurempi, kuin sellaisen henkilön kanssa, kenen kanssa yksikään näistä hälytysmerkeistä ei toteudu. Yksittäistä hälytysmerkkiä ei kuitenkaan pitäisi myöskään sivuuttaa. Mielessä saattaa käydä helposti ajatus, että tilanne on vain yksittäistapaus, ja uudessa tuttavuudessa on kaikki muut asiat kunnossa. Todellisuudessa yksi tällainen asia voi olla merkittävässä roolissa rikollisuuden huomaamisessa.

Internetin kautta alkavissa suhteissa kannattaa muutenkin edetä hitaasti. Kannattaa miettiä tarkkaan onko uusi tuttavuus liian hyvä ollakseen totta. Joskus uusi tuttavuus vain on todella hyvä löytö, mutta valitettavasti se ei sitä aina ole. Mitä enemmän aikaa uuden tuttavan kanssa keskustele, sitä paremmin hänet oppii tuntemaan. Ajan kanssa mahdolliset hälytysmerkit myös havaitsee itse paremmin, mikäli sellaisia alkaa näkymään.

Arvioi omaa läsnäoloasi internetissä (Chivers, 2021). Yleisesti hyvä lähtökohta on, että mitä enemmän sinusta saadaan tietää internetissä, niin sitä helpommin rikolliset voivat käyttää näitä tietoja sinun manipuloimiseesi. Esimerkiksi jos sinun tiedoissasi lukee, että olet eronnut kaksi vuotta sitten ja sinulla on kolme lasta, niin rikolliset voivat yrittää samaistua sinuun keksimällä, että hän on eronnut vuosi sitten ja hänellä olisi kaksi saman ikäistä lasta kuin sinulla. Tällainen psykologinen samaistuminen toimii yleisesti ihmisiin, koska monet haluavat löytää lähelleen itsensä kaltaisia ihmisiä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä ettei internettiin saisi kirjoittaa mitään itsestään. Itsensä

kanssa kannattaa käydä keskustelu siitä, että kannattaako internettiin kirjoittaa mitään sellaista, mitä ei olisi valmis kertomaan täysin tuntemattomalle henkilölle kasvotusten.

Yritä saada kuvayhteys henkilöön (Chivers, 2021). Kuten aikaisemmin mainittiin, niin rikolliset eivät pysty puhumaan videopuheluita, koska heidän täytyy suojella identiteettiänsä. Pyydä henkilöltä kuvia, videoita tai jopa videopuheluita. Mikäli henkilöt keksivät aina tekosyitä mikseivät he voi täyttää tällaisia pyyntöjä, niin he saattavat olla rikollisia. Mikäli petos on edennyt jo siihen pisteeseen, että henkilö olisi tulossa tapaamaan sinua ja hän on vannonut rakkauttaan, muttei siltikään voi soittaa videopuheluita, niin kyseessä voi olla mitä luultavammin rikos.

Älä lähetä vaarantavia kuvia (eml). Rikollinen saattaa pyytää kuvia ja videoita sinusta itsestäsi. Kannattaa harkita tarkkaan kenelle ja millaisia kuvia on valmis lähettämään. Varsinkin intiimien ja eroottisten kuvien lähettämisen kanssa pitää olla äärimmäisen varovainen. Tällaisia kuvia ei missään nimessä pitäisi lähettää muille, eikä varsinkaan tuntemattomille henkilöille internetissä. Rikolliset vaativat uhreilta jopa intiimejä kuvia, joissa uhrin kasvot näkyvät (Särkkä, 2017). Mikäli uhri lähettää rikolliselle tällaisia kuvia, niin niiden avulla uhria pystytään kiristämään. Uhrille kerrotaan, että mikäli hän ei maksa rikollisen pyytämiä rahasummia, niin intiimit kuvat lähetetään hänen äidilleen, lapsilleen tai jopa työnantajalleen (eml). Tällainen toiminta aiheuttaa uhreille käsittämättömän suurta häpeää ja pettymystä, jolloin kynnys rikoksen ilmoittamisesta vain kasvaa.

Tutki henkilön taustat. Uuden tuttavuuden taustoja kannattaa lähteä kaivelemaan varsinkin, jos pienikin epäily syntyy henkilön rehellisyydestä. Internetistä etsimällä löytyy hyviä keinoja rakkauspetosten selvittämiseen. Esimerkiksi rikosuhripäivystyksen nettisivuilta löytyy hyvä ja kattava opas, jonka avulla uuden tuttavuuden profiilia voi testata. Alla on tiivistetty lista rikosuhripäivystyksen ohjeista. Tarkemmat ohjeet vaiheiden tekemiseen löytyvät rikosuhripäivystyksen nettisivuilta.

- Ensimmäisenä henkilön nimi kannattaa syöttää Googlen hakuun (Rikosuhripäivystys, b). Kannattaa tarkkailla löytyykö henkilöstä mitään ja vastaavatko mahdollisesti löytyneet tiedot niitä, mitä henkilö on itse kertonut.
- Toisena henkilön kuville on hyvä tehdä Googlen käänteinen kuvahaku. Tiivistetysti prosessi toimii näin: Tallenna sinulle lähetetty kuva tietokoneellesi, mene osoitteeseen www.google.com>searchbyimage, lataa tallentamasi kuva osoitteesta ilmestyvälle nettisivulle. Kyseinen prosessi paljastaa löytyykö kyseistä kuvaa mistään muualta internetistä. Mikäli kuva löytyy joltain muulta sivulta, niin sivuja kannattaa tarkastella lähemmin ja katsoa missä kontekstissa kuvat ovat siellä. Kannattaa esimerkiksi tarkkailla löytyykö kyseisellä kuvalla toisia henkilöllisyyksiä. Toisena henkilöllisyytenä esiintyminen voi viitata, että sinun kohdallasi kyseessä on rakkauspetos. (eml.)

- Mikäli uusi tuttavuutesi antaa sinulle jotain nettisivuja tutkittavaksi, jotka esimerkiksi kertovat hänestä itsestään tai yhtiöstä, jossa hän työskentelee, kannattaa niitä tutkia tarkemmin. Tähän soveltuva työkalu löytyy osoitteesta www.scamadviser.com. Kyseisellä sivulla voi kirjoittaa minkä tahansa internetsivun osoitteen. Tämän jälkeen Scamadviser-verkkosivu antaa syötetystä osoitteesta erillistä tietoa. Tiedot kertovat kuinka vanha nettisivu on, mistä maasta kyseistä nettisivua hallinnoidaan ja se voi myös ilmoittaa, mikäli nettisivu on muuten epäilyttävä. Näitä tietoja kannattaa taas verrata uuden tuttavan antamiin tietoihin. (Rikosuhripäivystys, b.)
- Viimeisenä vaiheena kannattaa tehdä edellä mainittu käänteinen kuvahaku myös yritysten antamiin nettisivujen kuviin edellä mainittujen ohjeiden mukaisesti. Kannattaa myös tarkastella saamiasi puhelinnumeroita ja pankkiyhteyksiä tarkasti. Kannattaa tarkastaa esimerkiksi internetistä, että kuuluuko sinulle annetun puhelinnumeron maakoodi sille maalle, johon sen väitetään kuuluvan. Esimerkiksi +358 alkuiset puhelinnumerot kuuluvat Suomelle, kun taas esimerkiksi +33 alkuiset kuuluvat Ranskalle. Mikäli sinulle annetaan puhelinnumero, jonka väitetään menevän esimerkiksi vieraan maan pankin virkailijalle, niin **älä missään nimessä** soita suoraan kyseiseen numeroon. Mikäli kyseessä on huijaus, niin puhelimeen vastaa rikollinen, joka esittää pankin virkailijaa. Kannattaa ennemmin etsiä netistä kyseisen pankin asiakaspalvelunumero ja siihen numeroon soittamalla varmistaa, että sinulle esitelty henkilö on tosiasiallisesti töissä kyseisessä yrityksessä. (eml.)

Uuden mahdollisen rakkaan kanssa kannattaa olla erittäin varovainen juuri rahan kanssa. Esimerkkinä voidaan tarkastella aikaisemmin läpikäytyä tilannetta, jossa öljynporauslautan työntekijä oli pyytänyt uhrilta rahaa lautan osiin. Pääsääntöisesti öljynporauslautat kuuluvat isoille yrityksille, joilla on suuria summia rahaa. Ei ole olemassa minkäänlaista syytä, miksi yksittäinen työntekijä tai edes koko öljynporauslautan omistavan konsernin johtaja pyytäisi tuntemattomalta ihmiseltä rahaa siihen kuuluviin menoihin. Logiikan kautta asiaa voi ajatella näin: Öljynporauslautan rakentaminen maksaa miljoonia ja jopa satoja miljoonia euroja, joten niitä hallinnoivilla yrityksillä on pakko olla rahaa. Konkreettisesti ei ole mahdollista, että lautan toiminta olisi yhden työntekijän tuntemattoman internet-rakkauden varassa. Mikäli asia rehellisesti olisi näin, että koko yrityksen toiminta olisi yhden tuntemattoman varassa, niin yhtiö olisi mennyt konkurssiin jo kauan aikaa sitten.

Mikäli tuntematon henkilö pyytää sinulta rahaa, kannattaa harkita todella tarkkaan vastauksia muuttamiin kysymyksiin: Miksi kyseinen henkilö on valinnut esimerkiksi Facebookista juuri minut ja lähettänyt minulle viestiä? Miksi hän pyytää minulta rahaa? Eikö pyytäjällä tosissaan olisi ketään muuta, jolta hän voisi rahaa pyytää? Mikäli henkilö kertoo, että hän ei jostain syystä voi pyytää rahaa esimerkiksi perheenjäseniltä tai kavereilta, niin sen pitäisi olla todella suuri hälytysmerkki. Ra-

han maksamisen sijasta henkilö kannattaa ohjata ottamaan yhteyttä hänen oman maansa konsulaattiin tai lähetystöön (Chivers, 2021). Nämä toimijat ovat juuri sitä varten, että he voivat auttaa sellaisia henkilöitä, jotka ovat jostain syystä apua vailla. Rakkaallasi ei pitäisi voida olla minkäänlaista estettä tai tekosyytä olla ottamatta näihin toimijoihin yhteyttä. Mikäli henkilö jälleen kerran kertoo jonkun syyn miksei se onnistu, niin tapahtuma on taas yhden asteen lähempänä rakkauspetosta.

Rakkauspetokset ovat uhreille henkisesti hyvin raskaita. Uhrin ymmärtävät tajutessaan huijauksen, että heitä ei oikeasti rakasteta, eikä henkilö oikeasti välitä heistä. Tämän takia uhrin eivät välttämättä ymmärrä meneillään olevaa huijausta. Itselle ei myöskään haluta myöntää, että kaikki on vain ollut valetta, jolloin huijauskierrettä saatetaan vain jatkaa jopa väkijonolla. Uhri on rikollisille vain yksi pelinappula, jolta he kiskovat rahaa. Rikollisia ei kiinnosta yhtään paljonko uhri menettää rahaa tai kuinka pahalta hänestä alkaa tuntumaan huijauksen seurauksena. Heidän ainoa tavoitteensa on saada mahdollisimman iso rikoshyöty. Rikolliset eivät myöskään välitä, vaikka uhri haukkuisi heitä saatuaan tietää huijauksesta. Sama pätee myös itkemiseen ja anelemiseen. Asiat kuulostavat suoraan sanottuina pahalta, mutta nämä ovat vain tosiasioita.

Uhrin on myös vaikea myöntää muille, että itseä on huijattu. Ongelma on, että muiden reaktiota ei voi tietää. Uhreille olisi parasta, että heitä kannustetaan kertomaan asiasta ja heidän tukena ollaan, vaikka he ovat saattaneet menettää suuriakin summia rahaa. Ongelmallista ilmoittamisesta tekee vielä sen, että uhreja on huijattu käyttäen rakkautta (Särkkä, 2017). Uhreja voi hävettää myös heidän oma sinisilmäisyytensä. Osaa uhreista harmittaa enemmän heidän rakkautensa menettäminen, kuin rahojen menettäminen (Särkkä, 2017).

Mikäli epäilet joutuneesi rakkauspetoksen kohteeksi, niin ensimmäinen ja tärkein vaihe on lopettaa rahan lähettäminen (rikosuhripäivystys, a). Vaikka olisit jo lähettänyt kymmeniä tuhansia euroja, niin raja kannattaa vetää johonkin. Rahan lähettämistä ei kannata jatkaa sillä verukkeella, että sitä on jo lähettänyt niin paljon. Tämän jälkeen rauhoita tilanne epäillyn rikollisen kanssa ja yhteydenpito häneen kannattaa lopettaa. Yhteydenpidon lopettaminen voi tuntua vaikealta, sillä rikollisen toimikuvaan kuuluu vakuutteleminen ja syyllistäminen. Rikollinen saattaa uhkailla sinua kertomalla, että hänen elämänsä on pilalla tai hän voi jopa joutua vankilaan, jos sinä et auta häntä. Tällaisissa tapauksissa pidä oma mielipiteesi ja älä lähde mukaan tällaiseen toimintaan.

Tilanteen rauhoituttua on aika alkaa miettimään seuraavia vaiheita. Mikäli olet kerennyt jo lähettää rikollisille rahaa, niin omaan pankkiin kannattaa olla yhteydessä mahdollisimman nopeasti (eml). Pankilla voi olla mahdollisuus saada lähettämäsi rahat takaisin (Osuuspankki). Mikäli rahojen takaisin saaminen ei onnistu, niin pankki saattaa voida hankaloittaa rikollisten toimintaa. Pankkiin voi ja

kannattaa olla aina yhteydessä, koska heidän tehtävänsä ei ole arvostella tai tuomita uhrin tekemiä valintoja. Pankki ja sen työntekijät haluavat vain auttaa sinua ja turvata sinun rahasi. (eml.)

Pankille ilmoittamisen jälkeen tee asiasta rikosilmoitus poliisille. Rikosilmoituksella tapahtuma saadaan viranomaisten tietoon, ja asiaa pystytään mahdollisesti lähteä tutkimaan. Rikosilmoituksen voi tehdä poliisille käymällä poliisiasemalla rikosilmoitusten vastaanoton aukioloaikoina. Sinun ei tarvitse käydä juuri kotipaikkakuntasi poliisiasemalla, vaan rikosilmoituksen vastaanottaja osaa ohjata ilmoituksen tutkittavaksi oikealle poliisilaitokselle. Rikosilmoituksen voi tehdä myös poliisin verkkoasioinnissa. Ohjeet ilmoituksen tekemiseen löytyy internetin sivulta: www.poliisi.fi. Sähköisen rikosilmoituksen teko verkossa on suljettuna öisin klo. 22.45-06 välisen ajan. (poliisi.) Rikosilmoitus tulisi tehdä pääsääntöisesti henkilökohtaisesti. Tällä varmistetaan ilmoittajan henkilöllisyys ja saadaan tapahtumasta mahdollisimman tarkat tiedot. Rikosilmoituksen liitteeksi voi ja kannattaa liittää kuvia tai muita liitteitä tapahtumista. Mikäli rikosilmoituksen ilmoittamiselle henkilökohtaisesti on jokin este, tai uhri on esimerkiksi alaikäinen, niin joku toinen henkilö voi myös ilmoittaa rikoksesta poliisille. Tällaisissa tilanteissa kuuluisi mainita, miksi toinen henkilö tekee ilmoituksen uhrin puolesta. Tällainen tilanne voi tulla kysymykseen esimerkiksi alaikäisen huoltajalla tai muun henkilön edunvalvojalla. Rikosilmoitusta tehdessä ei pidä miettiä, että teko olisi liian pieni, mitätön tai, että poliisia se ei muka kiinnostaisi.

On hyvin ymmärrettävää, että uhria saattaa hävettää kertoa asiasta viranomaisille. Mikäli sinusta tuntuu, että et ole valmis ilmoittamaan asiasta poliisille, niin ota asia puheeksi läheistesi tai ystäväsi kanssa. Pyydä heitä kuuntelemaan ja ymmärtämään sinun asiasi ja olemaan sinun tukenasi. Kerro heille mitä on tapahtunut ja pyydä heidän mielipidettään asiassa. Paras tilanne olisi, jos he eivät tuomitsisi ja he haluaisivat vain auttaa. Valitettavasti läheisiltä saatu tuki ei ole aina rakentavaa eikä positiivista. Läheiset saattavat haukkua ja syyllistää uhria saatuaan tietää tapahtumasta. Tällainen toiminta on tietenkin täysin väärin, eikä uhria pitäisi ikinä lannistaa lisää tilanteessa, jossa hän on kerännyt rohkeutta kertoa asiasta. Pelko läheisten reaktiosta ja vastaanotosta saattaa olla uhrille jopa niin iso, ettei hän ikinä uskalla kertoa tapahtumasta.

Mikäli sinulla ei ole läheisiä tai kavereita, joille voisit kertoa tapahtuneesta, niin ole yhteydessä rikosuhripäivystykseen. Rikosuhripäivystykseen voi ja kannattaa olla myös yhteydessä, vaikka olisit jo kertonut asiasta muille. Rikosuhripäivystys on nimensä mukaisesti tarkoitettu varsinkin rikoksen uhreille. Rikosuhripäivystyksen puhelinnumero lokakuussa 2021 on: 116 006 (Rikosuhripäivystys, c). Puhelinnumero kannattaa kuitenkin tarkastaa internetistä rikosuhripäivystyksen nettisivuilta vaihtumisen varalta osoitteesta www.riku.fi. Puhelinnumerosta vastaa henkilö, jonka kanssa voi keskustella omasta tilanteesta. Henkilöt ymmärtävät uhria ja sitä, mitä rikoksen kohteeksi joutuminen voi merkitä (eml). Vastaajat tekevät kyseistä työtä vapaaehtoisesti ja heidät ovat koulutettu

tehtäviinsä. Puhelussa ei tarvitse välttämättä kertoa omaa nimeään, vaan soiton voi tehdä myös nimettömänä (eml).

5.2 Uhrin läheisen toimintaohjeet

Uhrin läheisen reaktio ja toiminta ovat erittäin tärkeässä roolissa uhrin kannalta, eikä läheisiä pitäisi ikinä vähätellä avunantajina näissä tilanteissa. On hyvin normaalia, että ihmisten reaktiot ovat erilaisia. Reaktioon voi vaikuttaa esimerkiksi henkilön elämäntilanne, historia tai tapa käsitellä tapahtunutta (Rikosuhripäivystys, d). Erilaiset reaktiot tulevat esiin niin uhreissa kuin läheisissä. Esimerkiksi läheisten tai poliisien kysymykset voivat tuntua uhrista syyllistäviltä ja tuomitsevilta. Tämän takia uhri saattaakin helposti käyttää tilanteessa puolustusmekanismeja. Yksi tällainen mekanismi on kokemuksen kieltäminen, jolla uhri "lievittää tuskaa". (eml.) Varsinkaan poliisin tarkoitus ei ole ikinä olla tuomitseva tai syyllistävä uhria kohtaan. Poliisi saattaa kysyä asioita suoraan ja epäroimättä sen takia, että mitä enemmän heillä on tietoa, niin sitä paremmin he pääsevät tutkimaan tapausta.

Rikoksen uhrilla voi olla aikaisemmin mainitun syyllisyyden ja häpeäntunteen lisäksi jopa masennusta, syömishäiriöitä tai itsetuhoista käyttäytymistä. On jopa mahdollista, että uhri konkreettisesti yrittää itsemurhaa tai alkaa käyttämään päihteitä. Tilanteesta tekee vaikeaksi vielä sen, että pahimmissa tapauksissa uhrit eivät välttämättä pysty ajattelemaan tulevaisuutta, jossa heidän olonsa helpottaisi. (Rikosuhripäivystys, c.) Pahimmissa tapauksissa uhrit joutuvat kierteeseen, jossa heidän tunteensa vain pahenevat, minkä seurauksena masennus ja ahdistus voivat edetä hyvinkin pitkälle. Täytyy muistaa, että tällaiset vahvat reaktiot voivat tulla kenelle vain. Tästä syystä läheisten ei kannata olettaa, että juuri hänen tuntemalle uhrille tapahtumat eivät vaikuttaisi niin voimakkaasti. Vaikka uhri olisi menneisyydessä vaikuttanut maailman itsevarmimmalta, luotettavalta ja positiiviselta henkilöltä, niin rikoksen uhriksi joutuminen saattaa kääntää hänen maailmansa ylösalaisin.

On hyvin tyypillistä, että rikoksen uhri käytännössä tietää mitä hänen pitäisi tehdä jouduttuaan rikoksen uhriksi, mutta tilanne voi olla kaikin tavoin niin järkyttävä, että uhri ei enää tilanteessa muista tai tiedä mitä hänen pitäisi tehdä. Tämän takia uhrin läheiset nousevat jälleen kerran todella suureen rooliin. Seuraavana tekstissä käydään läpi konkreettisia ohjeita, miten rikoksen uhria voidaan auttaa ja tukea prosessissa sekä siinä, että hänelle tulisi varmempi olo tapauksen suhteen. Ohjeissa keskitytään juuri rakkausetosten uhriksi joutuneiden auttamiseen.

Oli tilanne mikä hyvänsä, uhrille kannattaa lähteä puhumaan varovasti ja todella miettiä mitä päättää suustaan. Väärillä sanoilla tai liian hyökkävällä puhetyylillä uhrin voi saada pelästymään ja varomaan omaa käytöstään. Mikäli läheinen vasta epäilee jonkun joutuneen rikoksen uhriksi, niin häneltä kannattaa tiedustella hienovaraisesti, onko hänellä kaikki hyvin. (Rikosuhripäivystys, d). Tällaisissa tilanteissa mahdolliselle uhrille kannattaa myös kertoa omia mahdollisia havaintoja hänen

käyttäytymisestään tai muista merkeistä, joita on itse huomannut, jotka voisivat liittyä esimerkiksi rakkauspetoksiin (eml).

Mikäli uhri itse lähestyy sinua ja kertoo omasta rikoskokemuksestaan, on erittäin tärkeää antaa hänelle aluksi kannustavaa palautetta ja tukea siitä, että hän kertoo asiasta jollekin, ja että hänellä on voimavaroja tehdä tällainen iso päätös. (eml.) Tilanteessa ei kuitenkaan kannata olettaa eikä odottaa, että uhri kertoisi kaiken tapahtumista heti ja olisi täysin avoin kirja. Voi olla hyvin mahdollista, että uhri jättää jotain tärkeitä tietoja sanomatta, koska häntä esimerkiksi hävettää. Uhri saattaa myös hyvin valehdella tapahtumista, jotta ne eivät kuulostaisi niin pahalta. Esimerkkinä voi olla tilanne, jossa uhri on voinut ottaa kymmeniä tuhansia euroja lainaa pankeilta ja pikavippiyrityksiltä, ja hän on lähettänyt kyseiset rahat rikolliselle. Ei ole mikään ihme, että hän ei halua kertoa tällaista asiaa suoraan ensimmäisellä kerralla.

Ensimmäinen kerta kun uhri kertoo tapahtumasta, on kaikkein tärkein. Mikäli ensimmäinen rikoksesta kuulija ottaa uhrin vastaan avoimesti ja uskoo hänen kertomaansa, niin uhrilla on jatkossa helpompi kertoa asiasta lisää. Vaikka uhria ei missään nimessä voi pakottaa kertomaan asiasta enempää kuin hän haluaa, niin häntä tulisi rohkaista kertomaan asiasta viranomaisille. Uhrille olisi myös hyvä kertoa, että kyseessä on oikeasti rikos ja vastuussa tapahtumasta on rikoksen tekijä eikä missään nimessä uhri. Uhrin kannalta on aina parempi mitä nopeampaa poliisi saa tietää rikoksesta, sillä nopea reagoiminen saattaa edesauttaa poliisin mahdollisuuksia rikoksen selvittämiseen. Mikäli uhri ei halua kertoa tapahtumista viranomaisille, niin siihenkään häntä ei pitäisi pakottaa. Uhria kannattaa motivoida kuitenkin kertomaan asiasta esimerkiksi rikosuhripäivystykselle. Uhri saattaa avautua tapahtuneista helpommin puhelimen välityksellä henkilölle, joka ei tiedä tai tunne häntä. Uhri saattaa olla myöhemmin valmis kertomaan tapahtumista viranomaisille. Tästä syystä uhrille kannattaa tehdä myös selväksi, että on itse käytettävissä sitten kuin uhri haluaa puhua asiasta enemmän. (Rikosuhripäivystys, d.)

Ensimmäisten ja kriittisimpien vaiheiden jälkeen läheisen tärkeä rooli ei kuitenkaan pitäisi loppua. Uhri tarvitsee jatkuvaa tukea muilta henkilöiltä. On hyvinkin normaalia, että uhri haluaa käydä samaa asiaa läpi useita kertoja, jolloin läheisiltä vaaditaan kärsivällisyyttä ja ymmärtäväisyyttä asioiden läpi käymiseen uudestaan ja uudestaan. Uhrin kanssa kannattaa puhua myös tunteista ja varsinkin pelosta. Rakkauspetoksissa rikolliset saattavat uhkailla ja kiristää uhria erinäköisin keinoin. Ulkopuolisen silmiin tällainen toiminta voi näyttää jopa epäuskottavalta, mutta uhrille se on henkilökohtaista. Pelkoa on vaikea saada loppumaan järjellä selittämällä, mutta siitä yleisesti puhuminen voi lievittää siitä johtuvaa ahdistusta. (Rikosuhripäivystys, d.)

Rikoksen uhrin kanssa ollessa olisi hyvä muistaa, että hän on monesti läheinen henkilö. Hänen kanssaan tullaan olemaan tekemisissä kauan, joten asioita ei kannata käydä hätiköimällä läpi. Pitkemmällä aikavälillä on tärkeää, että uhria ei jätetä yksin ja että häntä autettaisiin esimerkiksi arjen pienissä asioissa. (eml.) Arjen pienet asiat saattavat hyvin unohtua rikoksen uhreilta jos he ovat esimerkiksi suuressa velkakierteessä ilman minkäänlaista varallisuutta. Ajan kanssa on myös hyvä muistaa, että rikoksen uhrin ja rakkauspetosten uhrin ovat täysin normaaleja ihmisiä eivätkä he halua leimautua uhriksi loppuelämäkseen.

Joissain tapauksissa läheisten välille saattaa tulla suurtakin erimielisyyttä jopa tahattomasti. Yksi esimerkki tällaisesta tapauksesta rakkauspetoksissa on äidin ja lapsen suhde. Tilanteessa lapsi on jo itsenäinen nuori aikuinen, joka on muuttanut pois kotoa ja lapsen vanhemmat ovat eronneet. Äitiä on lähestynyt internetissä henkilö, joka olemukseltaan ja käyttäytymiseltään vastaa tyypillistä rakkauspetoksen rikollista. Äiti lähtee tietämättään mukaan huijaukseen ja osapuolet kiinnostuvat tai "rakastuvat" toisiinsa. Äiti saattaa lähettää rikolliselle rahaa tietämättään, että hänet on vedetty mukaan huijaukseen. Äiti on saattanut kertoa uudesta miehestään lapsellensa, joka on kuitenkin tilanteesta erittäin epäileväinen. Tällaisissa tilanteissa äidin ja lapsen välille syntyy helposti ristiriita, sillä lapsi väittää äidilleen, että häntä huijataan, mutta äiti ei suostu hyväksymään sitä. Äidin reaktio on täysin ymmärrettävää, sillä kukaan ei halua hänelle sanottavan, että uusi rakas ja tuleva elämänkumppani onkin rikollinen.

Edellä mainittu esimerkki saattaa mennä niin pahaksi, että äidillä ja lapsella katkeaa puheväli. Nämä tilanteet ovat varsinkin äidille pahoja rakkauspetoksen suhteen, sillä hän kokee rikollisen ai-noaksi henkilöksi, joka ymmärtää häntä ja välittää hänestä. Tällainen ajattelutapa vain vahvistaa rikollisen ja uhrin välejä, jolloin rikollisella on helpompi saada lähettämään aina vain lisää rahaa.

6 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli löytää vastaukset alussa esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymyksiin vastaamisella tavoiteltiin pääasiassa ennalta estävää vaikutusta koskien rakkauspetoksia. Pääasiassa opinnäytetyön tarkoituksena oli kirjoittaa laajasta ja hajanaisesta olemassa olevasta tiedosta yksi tiivis ja helppolukuinen paketti rakkauspetoksista. Tätä tavoitetta varten paras tutkimusmenetelmä oli kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Materiaali on lähtökohtaisesti kerätty sähköisistä lähteistä, koska rakkauspetoksista ei ole juurikaan olemassa tieteellisiä tutkimuksia, ja tutkimukseen sai tällä tavalla mukaan myös ulkomaalaista materiaalia.

Tutkimustulosten luotettavuutta arvioidessa olennaista on lähteiden luotettavuus. Tämä pätee erityisesti kirjallisuuskatsaukseen, sillä se perustuu pääosin lähdeaineistoon. Sähköisiä lähteitä tulee arvioida kriittisesti, koska oikean tiedon lisäksi ne sisältävät paljon virheellistä tietoa. Työssä on käytetty erilaisia lähteitä viranomaistiedosta uutisartikkeleihin. Pääasiassa viranomaisten ja julkisten organisaatioiden tietoa voidaan pitää luotettavana. Eri lähteistä tulevat tiedot tukevat toisiaan, mikä lisää tiedon luotettavuutta. Opinnäytetyössä on käytetty myös ulkomaalaisten viranomaisten tuottamaa tietoa. Myös tämä tieto on linjassa suomalaisten lähteiden kanssa.

Opinnäytetyössä löydettiin vastaus tutkimuskysymyksiin, mitä rakkauspetokset ovat, ja mitkä ovat rakkauspetoksen tyypilliset piirteet ja miten niitä voi tunnistaa. Näihin kysymyksiin vastattiin pääasiassa kappaleessa 3 Teoriapohja. Tutkimus osoitti, että yleisellä tasolla rakkauspetokset ovat hyvin samankaltaisia toistensa kanssa. Niiden tekemuodoissa on paljon samoja ominaispiirteitä, mikä auttaa niiden tunnistamisessa. Vaikka opinnäytetyössä käytiin rakkauspetoksen eri muotoja läpi esimerkkien kautta, niin erilaisia variaatioita on kuitenkin niin paljon, että kaikkien variaatioiden läpi käyminen ei ole mahdollista. Tarkoituksena olikin täten käydä läpi yleisimpiä tekotapoja.

Kolmantena tutkimuskysymyksenä oli se, että mikä saa ihmisen lankeamaan rakkauspetokseen. Kyseiseen kysymykseen ei tätä opinnäytetyötä tehdessä selvinnyt yhtä selvää vastausta. Yksi pohjimmaisista syistä on ihmisten luontainen tarve löytää läheisyyttä, rakkautta ja mahdollisesti elämänkumppani. Asiassa täytyy kuitenkin muistaa, etteivät yksinäisyys ja läheisyyden puute itsessään altista ketään rikoksille. Rikoksiin vaikuttaa kaikki ihmisen tunteet, mitä rikolliset osaavat käyttää hyväkseen. Ammattimaiset rikolliset ovatkin toinen merkittävä osa tutkimuskysymykseen vastaamisessa. Kuten aikaisemmin opinnäytetyössä mainittiin, rikolliset pystyvät manipuloimaan uhreja sellaisilla tavoilla, että uhrit eivät välttämättä ikinä ymmärrä tulleen huijatuksi.

Viimeisenä tutkimuskysymyksenä oli se, miten ihmisen pitäisi toimia epäillessään rakkauspetosta. Opinnäytetyössä kysymykseen vastattiin osaksi yhdessä myös sen kanssa, miten rakkauspetoksia voi tunnistaa. Näitä aiheita käytiin läpi kappaleissa 3.4, 5.1 ja 5.2. Mielestäni oli tärkeää, että näitä

kysymyksiä käytiin läpi huolella, jotta rakkauspetoksia voitaisiin ennalta estää tehokkaammin. Vaikka suomessa poliisi on viranomainen, joka tutkii esille tulleet rakkauspetokset, niin todellisuudessa paras toimintamahdollisuus on kuitenkin uhrilla itsellään. Ennalta estävyyden kannalta varsinkin kappaleeseen 5.1 on kerätty sellaisia asioita, joita uhri tai kuka vain muu henkilö pystyy käyttämään hyväksi epäillessään rakkauspetosta ja näitä ohjeita seuraamalla mahdollisesti omalta osalta vaikuttaa siihen, ettei rikosta edes tapahtuisi. Yleisesti on myös tärkeä muistaa, että viranomaisiin kannattaa olla yhteydessä jo heti aluksi, jos epäilee rakkauspetosta tai mitään muuta rikosta.

Opinnäytetyössä käsitellään rakkauspetoksia pääasiassa teoreettisesta näkökulmasta. Tämän takia työssä olisi ollut mielenkiintoista tutkia aihetta myös kvalitatiivisen haastattelun avulla. Tutkimuksessa olisi voinut haastatella rakkauspetosten uhreja ja täten saada tutkimuskysymyksiin erilaisia näkökulmia uhriksi joutumisesta. Uhri voisi olla sopiva henkilö vastaamaan tutkimuskysymykseen ”mikä saa ihmisen lankeamaan rakkauspetokseen?”.

Opinnäytetyön tekeminen rakkauspetoksista oli mielestäni todella mielenkiintoista. Rakkauspetokset ovat ajankohtainen ja maailmanlaajuinen ilmiö, joten niiden tutkiminen ja ennalta estäminen on tärkeää. Tutkimalla rakkauspetoksia opin, että tapahtumat ovat yleensä uhreille myös henkisesti todella raskaita. Vaikka olin perehtynyt ilmiöön jo ennen työn aloittamista, niin minut yllätti suuri rikoshyödyn määrä yksittäisissä tapauksissa. Opinnäytetyön tekeminen opetti minulle myös uhrin kohtaamista.

Vaikka rakkauspetokset ja muut tietoverkossa tapahtuvat rikokset ovat kasvussa vuosi vuodelta, on hyvä muistaa, että internet ei ole vain huono asia. Internetissä on mahdollista toimia turvallisesti, ja sen avulla voi myös löytää oikeaa läheisyyttä tai rakkautta. Ihmisten tapaamiselle on suunniteltu lukuisia treffisovelluksia, joista tunnettuja ovat muun muassa Tinder, Bumble ja Grindr. Kyseisissä sovelluksissa on miljoonia ihmisiä, jotka etsivät aitoja ihmiskontakteja. Näidenkin sovellusten osalta täytyy kuitenkin muistaa, että niissäkin liikkuu rikollisia, joten tietynlainen varovaisuus kannattaa pitää mielessä, ja tässä opinnäytetyössä mainittuja rikoksen ominaispiirteitä kannattaa tarkkailla.

LÄHTEET

Chivers, Kyle 2021. Norton. Romance scams in 2021: What you need to know plus online dating scam statistics. Luettavissa: <https://us.norton.com/internetsecurity-online-scams-online-dating-scam-statistics.html>

Consumer Protection, Data Spotlight. Romance Scams take record dollars in 2020. Federal Trade Commission 2021. Luettavissa: https://www.ftc.gov/system/files/attachments/blog_posts/Romance%20scams%20take%20record%20dollars%20in%202020%20%20romance_scams_spotlight.pdf

Fraudsters Automate Russian Dating Scams. 2016. Luettavissa: <https://krebsonsecurity.com/2016/01/fraudsters-automate-russian-dating-scams/>

Johnson, Larry 2017. Crime-as-a-Service Could be the Next Big Threat to Your Business. Entrepreneur. Luettavissa: <https://www.entrepreneur.com/article/298727>

Jääntti, Elina 2021. OP Media. Romanssihuijari vei Eijan rahat – ”Nyt tiedän, että kaikkea voidaan väärentää”. Luettavissa: <https://www.op-media.fi/omat-rahats/rakkaushuijari-vei-eijan-rahats>

Keinoja rakkaushuijauksen selvittämiseksi. Rikosuhripäivystys b. Luettavissa: <https://www.riku.fi/opaat-ja-ohjeet/keinoja-verkkohuijauksen-selvittamiseen/>. Luettu 2.10.2021.

Käsitteet. Tilastokeskus. Luettavissa: <https://www.stat.fi/meta/kas/piilorikollisuus.html>. Luettu 25.9.2021.

Lee, Chermaine 2020. BBC. The 'Romance scammers' cashing in on lockdown loneliness. Luettavissa: <https://www.bbc.com/worklife/article/20201125-te-romance-scammers-exploiting-lockdown-loneliness>

Ohjeita rikoksen uhrin läheisille. Rikosuhripäivystys d. Luettavissa: <https://www.riku.fi/opaat-ja-ohjeet/ohjeita-rikoksen-uhriin-laheisille/>. Luettu 09.10.2021.

Rakkaus voi roihahtaa verkossa – mutta entä, jos hurmuri onkin huijari. Osuuspankki. Luettavissa: <https://www.op.fi/turvallinen-asiointi/verkkorikollisuus/rakkaushuijaus>. Luettu 17.9.2021.

Rakkauspetokset ja romanssihuijaukset verkossa. Rikosuhripäivystys a. Luettavissa: <https://www.riku.fi/erilaisia-rikoksia/rakkauspetokset-verkossa/>. Luettu 17.9.2021.

Rikolliset kalastelevat verkkopankkitunnuksia hakutulosten avulla. Kyberturvallisuuskeskus. 2021. Luettavissa: <https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ajankohtaista/rikolliset-kalastelevat-verkko-pankkitunnuksia-hakutulosten-avulla>

Rikosoikeus. Oikeusministeriö. Luettavissa: <https://oikeusministerio.fi/rikosoikeus>. Luettu 28.9.2021.

Rikosuhripäivystys 116 006. Rikosuhripäivystys c. Luettavissa: <https://www.riku.fi/palvelut/rikosuhripaivystys-116-006/>. Luettu 09.10.2021.

Romance Fraud. Police Scotland. Luettavissa: <https://www.scotland.police.uk/advice-and-information/internet-safety/romance-fraud/>. Luettu 25.9.2021.

Romance Scams. FBI Luettavissa: <https://www.fbi.gov/scams-and-safety/common-scams-and-crimes/romance-scams>. Luettu 17.9.2021.

Salminen, Ari 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallinto-tieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopisto.

Silfsten, Jere 2021. MTV uutiset. Polkupyöriä varastetaan ennätysmääriä – yksi alue vuodesta toiseen listan kärjessä: Tältä näyttää pyöriä pursuava poliisin takavarikkovarasto. Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/polkupyoria-varastetaan-ennatysmaaria-yksi-alue-vuodesta-toiseen-listan-karjessa-talta-nayttaa-pyoria-pursuava-poliisin-takavarikkovarasto/8142048#gs.c3yus0>

Särkkä, Heini 2017. Iltasanomat. Nettihujareita jahtaava Tuula, 75, kertoo häijystä kiristyskikasta – intiimi kuva uhataan lähettää vaikka työnantajalle. Luettavissa: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000005445205.html>

Tee rikosilmoitus. Poliisi. Luettavissa: <https://poliisi.fi/tee-rikosilmoitus>. Luettu 09.10.2021.

Vanhala, Akseli 2021. Iltasanomat. Lemmenkipeitä suomalaisia vedetään nyt öljynporaajilla – huijauksilla on uusi kavala kaava, eivätkä uhrit ole vain ikäihmisiä. Luettavissa: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000008189978.html>

What you need to know about romance scams. Federal Trade Commission. 2019. Luettavissa: <https://www.consumer.ftc.gov/articles/what-you-need-know-about-romance-scams#lies>